

Samiyel citaabu hinkantoo

Citaaboo fahamandiroo

Citaaboo woo ga ciyandi Samiyel citaabu hinkantoo. Nga mo hantumkaa mana bayrandi sanda takaa kaŋ nda citaaboo kaŋ se i ga nee Samiyel citaabu jinaa hantumkaa mana bayrandi. A ga kokoyoo Dawda waatoo ŝenney deede. A ŝelaŋ waatoo ga kaŋ Dawda tee kokoy Žuda gandaa se, woo ga duwandi zamna 1na—4to ga. A ga ŝelaŋ waatoo ga kaŋ Dawda goro kokoytaraa ra Izirayel gandaa kul boŋ, woo ga duwandi zamna 5to—24to ga.

Dawda na gandaa boobo wongu ka nga laamaa gorandi, ka ngi iberey gandawey taa i kone.

Dawda naanay Irkoy nda cimi, woo se a tee boro kaŋ kan Irkoy se, a kan nga gandaa borey mo se. Woo kul, Dawda na haya tee Abadantaa jine kaŋ mana kan Abadantaa se, woo se Irkoy na annabi Natan sanba Dawda do, a ŝelaŋ a se. Dawda yadda nga zunuboo ga, a yee kate Irkoy ga.

Dawda hanse ka kan Izirayel borey se, woo maaganda se i baa Dawda ize ma laamaa zaa Dawda dumaa ga.

Irkoy bangandi Dawda se kaŋ waati kul boro ga duwandi nga hugoo ra kaŋ ga goro kokoytaraa ra dumaa ga. Woo g'ir fahamandi hayaa kaŋ se Hallasikaa kaŋ ti Isa Almasihu kaŋ Irkoy n'a sanba, i ga nee a se «Dawda Haamaa» Amaana Taagaa ra (Matiyu 20.29–34; 21.9).

Citaaboo woo ga hin ka zamnandi zamna iddu:

1. *Dawda goro kokoytaraa ra Žuda gandaa ra (zamna 1na—4to).*
2. *Dawda goro kokoytaraa ra Izirayel gandaa kul boŋ (zamna 5to—6to).*
3. *Irkoy na albarka daŋ Dawda kokoytaraa ra (zamna 7to—10to).*
4. *Dawda nda Uri wandoo Batšeba fillaa (zamna 11to—12to).*
5. *Šendawey kaŋ duu Dawda hugoo (zamna 13to—20to).*
6. *Dawda waati kokorantey (zamna 21to—24to).*

*Dawda maa Sawul nda Žonataŋ buuroo
(Samiyel 1na 31; Taarikey 1na 10.1–14)*

¹ Sawul buuroo banda ga, Dawda willi ka hun Amalek borey wongudogoo ra. A cindi Siklak koyraa ra jirbi hinka. ² Jirbi hinzantoo hane, aru foo ne kaŋ kaa ka hun Sawul kaloo ra, darbawey kottu, boŋoo kul ti labu. Kaŋ a too kate Dawda do, a kaŋ laboo ra ka gunguma.

³ Dawda nee a se: «Man ra ni hun?» A nee a se: «Ya nka zuru ka hun Izirayel kaloo ra.» ⁴ Dawda n'a hãa ka nee: «Macin ka tee? Ay g'a wiri ni ga, m'a har ya ne.» A nee: «Izirayel jamaa zuru wongoo se, boro boobo kaŋ i ra ka buu. Sawul hunday nda nga iz'aroo Žonataŋ buu.» ⁵ Dawda nee arusoogaa se kaŋ na alhabaroo woo tee a se: «Taka foo nda n'bay kaŋ Sawul nda nga iz'aroo Žonataŋ buu?» ⁶ Arusoogaa kaŋ na alhabaroo tee a se nee: «Waattoo woo kaa ka gar kaŋ ay sii kala Gilbowa tondi hondoo boŋ, Sawul goo ma

dibi nga yaajoo ga, wongu bari torkawey goo ma toor'a k'a šiita. ⁷ A jeli, a dii agay, a n'ay cee. Ay nee a se: <Agay ne.> ⁸ A nee ya ne: <May ti ni?> Ay nee a se: <Amalek boro ti agay.> ⁹ A nee ya ne: <Ay g'a wiri ni ga, kay ay jeroo ga m'ay wii, zama ay goo ma binini, ba nda ay hundoo kul goo ay ra jina.> ¹⁰ Ay kay jeroo ga, ay n'a wii, zama ay ga bay kaŋ a si fatta hayaa woo ra. Ay na kokoytaray fuulaa kaŋ goo boŋoo ra kaa nda hiiroo kaŋ goo kaboo ra ka kate ey ma ne, ay koyoo.»

¹¹ Dawda na nga darbawey dii k'i kottu ka nga dooraa cebe, borey kul kaŋ goo a bande na takaa follokaa tee. ¹² Biney maray, i hēe, i meehaw hala cijinoo ra Sawul, nda nga iz'aroo Žonataŋ, nda Abadantaa wongu-izey jamaa, nda Izirayel borey kaŋ kaŋ takubaa cire maaganda se. ¹³ Dawda na arusoogaa kaŋ na alhabaroo tee a se hãa ka nee: «Man wane nda ni?» A nee: «Ay man'ti kala Amalek boro taabušante iz'aru.» ¹⁴ Dawda nee a se: «Taka foo nda mana hunbur ka ni kaboo too boraa do k'a wii kaŋ Abadantaa n'a yon k'a tee kokoy?» ¹⁵ Dawda na arusooga foo cee, a nee a se: «Man kate, a wii.» Aroo na Amalek boraa kar, a buu. ¹⁶ Dawda nee a se: «Ni kuroo alhakoo ma kaŋ ni ga. Ni mijoo ga tee ni ga seede, zama n'nee kaŋ boraa kaŋ Abadantaa n'a yon k'a tee kokoy, ni no ka wii.»

Dawda na buuyan hēeni dooni dunbu Sawul nda Žonataŋ se

¹⁷ Dawda na buuyan hēeni doonoo woo don Sawul nda Sawul iz'aroo Žonataŋ maaganda, ¹⁸ a

nee kaŋ i m'a waanandi Žuda borey se, biraa doonoo no. A hantumandi tiiraa ra kaŋ se i ga nee boro šerrantaŋ tiiraa*.

¹⁹ «Izirayel, ni daržaa wiiyandi ni hondey ga.

Taka foo nda asajayaŋ kaŋ?

²⁰ A masi harandi Gat ra, war masi koy nda alhabaroo Aškelon lolawey ra. Nda man'ti woo, Filisti ize woyey ga naali, Filisti jofolowey wey ize woyey ga yafarhã.

²¹ Gilbowa tondi hondey, yala ncirni nda harandaŋ masi kaŋ war boŋ, faari masi hay ni do, zama no din ra asajawey koraa žiibi, Sawul koraa si yee ka yonandi nda jii.

²² Iberey bukawey kuroo jine, iberi wongaarey maanoo jine, Žonataŋ biraa si yee banda, Sawul takubaa si fatta yaada.

²³ Sawul nda Žonataŋ kaŋyaŋ borey ga bag'ey, i ga kan borey se, ba buuyan man'i fay, i ga cahã nda duttalyaŋ, i gaabi nda ganjihaylayaŋ.

²⁴ Izirayel ize woyey, wa hẽe Sawul ga, nga kaŋ ga war bankaaray nda darbay dawlanteyaŋ kaŋ teendi nda šilli ciray zaram, nga kaŋ ga wura taalam daŋ war darbawey ga.

²⁵ Taka foo nda asajayaŋ kaŋ wongoo gamoo ra?

* **1:18** 1.18 Žozuwe 10.13.

Izirayel, i na Žonatan hay k'a wii ni hondey boŋ.

²⁶ Ni maaganda se, ag'armaa Žonatan, ay goo binemarayyan ra.

Ay boro maana ti ni,

bajoo kaŋ n'na tee ya ne ga bisa woy baji.

²⁷ Macin se asajayaŋ kaŋ?

Macin se wongu jinawey halaci?»

2

Dawda tee Žuda kokoyoo Hebron

¹ Hayey din banda ga, Dawda na Abadantaa ibaayoo ceeci ka nee: «Ya žigi ka koy Žuda koyrawey affoo ra wala?» Abadantaa nee a se: «Žigi.» Dawda nee: «Man ra ya žigi?»

A nee: «Hebron.» ² Dawda žigi ka koy no din, nga nda nga wande hinkaa, Ahinowam, Žizireyel bora nda Abigayel, Nabal, Karmel bora aduŋŋa wandoo. ³ Dawda na nga borey mo ka žigi kaŋ goo a bande, boro foo kul nda nga alaayaney, i koy goro Hebron koyrawey ra.

⁴ Žuda arey kaa, no din ra i na Dawda yon hala a ma tee kokoy Žuda borey se. I nee Dawda se kaŋ Yabeš koyraa kaŋ goo Galad borey no ka Sawul fiji. ⁵ Dawda na dontokawyaŋ sanba Yabeš kaŋ goo Galad borey do ka nee i se: «Abadantaa ma albarka dan war ra, zama war na borohennataraa woo tee Sawul se, war koyoo, war n'a fiji. ⁶ Sohō yala Abadantaa mo ma borohennataray nda laadirtaray tee war se waati kul. Agay hunday ga gomni tee war se, zama war na woo tee. ⁷ Wa bine tee, war ma

tee wongaariyaŋ, Sawul, war koyoo buu, agay no Žuda borey n'ay yon hala ya tee a se kokoy.»

Iš-Bošet tee Izirayel kokoyoo

⁸ Woo gar Ner iz'aroo Abner kaŋ ti Sawul wongu-izey jineboraa na Sawul iz'aroo Iš-Bošet zaa ka koy Mahanayim. ⁹ A n'a tee kokoy Galad, nda Ašer borey*, nda Žizireyel, nda Efrayim, nda Benžameŋ, nda Izirayel kul se. ¹⁰ Iš-Bošet, Sawul iz'aroo sii nda kala jiiri woytaaci (40) waatoo kaŋ a ga tee kokoy Izirayel se, a laama jiiri hinka. Žuda borey hinne ka hanga Dawda. ¹¹ Waatoo kaŋ Dawda n'a tee kokoytaray ra Hebron, Žuda borey boŋ man'ti kala jiiri iyee nda handu iddu.

Žuda nda Izirayel wongoo Gabawoŋ

¹² Ner iz'aroo Abner, nga nda Sawul iz'aroo Iš-Bošet goykey hun Mahanayim ka fonda zaa ka koy Gabawoŋ. ¹³ Seruya† iz'aroo Žowab nda Dawda goykey mo koy tangam. Wongu kur hinkaa na cere kubay Gabawoŋ hari margadogoo jere, affoo kay haroo jere foo ga, affaa kay jere faa ga. ¹⁴ Abner nee Žowab se: «Hayaa ne kaŋ ay g'a wiri ni ga, arusoogey ma tun ka yenje ir jine hala ir ma dii ngi gaaboo.» Žowab nee: «I ma tun.» ¹⁵ Arusoogey tun ka bisa, ngi hinnaa ga sawa: boro woy cindi hinka (12) Benžameŋ borey nda Sawul iz'aroo Iš-Bošet se, boro woy cindi hinka (12) Dawda goykey se. ¹⁶ Affoo kul na

* **2:9** 2.9 «Ašer borey», hantum fooyaŋ ga nee «Ašur borey», affooyaŋ ga nee «Gešur borey». † **2:13** 2.13 Samiyel 1na 26.6.

boro foo dii nda boŋoo, cere bande i na takubaa nuusu cere caraa ra. I kaŋ cere bande ka buu. I na no din maapoo daŋ Tondey faaroo. A sii kala Gabawoŋ. ¹⁷ Hanoo woo yenje tee kaŋ ga hanse ka hottu kaŋ ra Dawda goykey na Abner nda Izirayel borey kar. ¹⁸ Seruya iz'aru hinzaa kaŋ ti Žowab, nda Abišay, nda Asayel goo no din. Asayel ga cahã ma nee jeeri kaŋ ga zuru hawsaa ra. ¹⁹ Asayel na Abner gaarandi, a mana šiiri ka hun nga ceedogey bande ka koy kabe henna wala ilaala here. ²⁰ Abner jeli, a nee: «Ni no Asayel?» A nee: «Agay no.» ²¹ Abner nee a se: «Šiiri kabe henna wala ilaala here, ma soogey wey affoo dii k'a wii ka nga wongu jinawey kaa a ga.» Amma Asayel mana yadda nga ma hun a bande. ²² Abner yee koyne ka nee Asayel se: «Hun ay bande, wala ya ni kar ganda? Taka foo nda ay ga hin ka ni armaa Žowab tenje k'a guna?» ²³ Amma Asayel wanji ka hun a bande. Woo ga, Abner n'a kar gundoo ra nda nga yaajoo koroo, yaajoo zollo ka fatta nda banda here. A kaŋ ka buu dogoo din da. Boro kul kaŋ too nongoo ra kaŋ ra Asayel kaŋ ka buu ga kay.

²⁴ Žowab nda Abišay na Abner gaarandi. Waynaa kaŋ waatoo kaŋ i ga too Amma hondoo do kaŋ goo Giya se jine, Gabawoŋ saajoo fondaa ra. ²⁵ Benžamenj borey tee Abner bande jama folloku, i cindi hondu foo boŋoo boŋ. ²⁶ Abner na Žowab cee ka nee: «Takuba si fay nda wiiyan wala? N'si bay kaŋ binemarayyan goo benantaa ga wala? Hala waati foo no n'ga nee borey se i ma kay i masi ngi armey gaarandi?» ²⁷ Žowab

nee: «Ay ga žee nda Irkoy kaŋ ga huna maapoo, nda ni nka mana šelaŋ, borey si fay nda ka ngi armey gaarandi hala subbaahi.»

²⁸ Žowab na hilli hēenandi, nga borey kul kay, i fay nda ka Izirayel gaarandi, i na wongoo kayandi. ²⁹ Abner nda nga borey na cijinoo kul tee i ga dira Ganganoo gandaa ra, i na Žurden isaa den, i na Bitroŋ kul dunbu ka bisa ka koy too Mahanayim. ³⁰ Žowab hun Abner gaarandiroo ra, a na jamaa kul marga, boro woy cindi yagga (19) ka kuma Dawda borey ra, Asayel mo kuma. ³¹ Dawda goykey na boro zangu hinza nda woydu (360) kar k'i wii Benžameŋ nda Abner borey ra. ³² I na Asayel bukaa ka koy, i n'a sutura nga baaba saaraa ra Betelehem. Žowab nda nga borey na cijinoo kul tee i ga dira, i too Hebron moo booyan ga.

3

¹ Wongoo gay Sawul hugoo nda Dawda hugoo game. Dawda mma koy de a ga duu gaabi, Sawul hugoo mma koy de nga gaaboo ga žabu.

Dawda iz'arey kaŋ a duu ey Hebron (Taarikey 1na 3.1-4)

² Dawda duu iz'aruyan waatoo kaŋ a goo Hebron. Nga iz'aru jinaa ti Amnoŋ kaŋ a duu a nga Žizireyel koyraa boraa Ahinowam ga. ³ Ithinkantoo ti Kileyab kaŋ a duu a nga Nabal, Karmel koyraa boraa aduŋna wandoo Abigayel ga. Ihinzantoo ti Absalom kaŋ a duu a nga wandoo Maaka ga, Maaka ti Gešur kokoyoo

Talmay ize woyoo. ⁴ Itaacantoo ti Adoniya kaŋ a duu a nga wandoo Hagit ga. Igguwantoo ti Šefatiya kaŋ a duu a Abital ga. ⁵ Idduwantoo ti Yitreyam kaŋ a duu a nga wandoo Egla ga. Wey ti borey kaŋ hayandi waatoo kaŋ Dawda goo Hebron koyraa ra.

Abner nda Iš-Bošet citi cere ga

⁶ Waatoo kaŋ wongoo goo Sawul hugoo nda Dawda hugoo game, nga no Abner duu gaabi Sawul hugoo ra. ⁷ Sawul cindi nda wahay foo kaŋ maŋoo ti Rispa, Aya ize woy no. Woo gar Iš-Bošet nee Abner se: «Macin se ni marga nda ay baaba wahayoo?» ⁸ Iš-Bošet šenney hanse ka Abner futandi, a nee: «Hanši boŋ kaŋ Žuda wane nda ti agay wala? Hō ay ga goy nda borohennataray ni baaba Sawul hugoo, nda nga armye, nda nga hangasiney here. Ay mana ni noo Dawda se, nga no hō no n'ga citi ay ga ka nee ay na laybu tee woyoo woo maaganda. ⁹ Irkoy ma goy goy Abner ga, nda ay mana hayaa tee Dawda se kaŋ Abadantaa žee kaŋ nga g'a tee a se, ¹⁰ ka kokoytaraa taa Sawul hugoo kone, ka Dawda gorandi kokoytaraa ra Izirayel nda Žuda boŋ, za Dan hala Ber-Šeba.» ¹¹ Iš-Bošet mana yadda ka ba šenni foo har koyne Abner se, zama a mma hunbur a.

Abner kara Dawda ga

¹² Abner na dontokawyaŋ sanba Dawda do nga maŋoo ga, i ma nee a se: «May wane nda gandaa?» A nee mo: «Amaana daŋ agay nda ni game, guna, ay ga ni gaa hala Izirayel kul

ma hanga ni.» ¹³ Dawda nee: «A boori, ay ga amaana dan agay nda ni game. Haya folloku no ay g'a wiri ni ga kan ti masi kay ay jine nda Sawul ize woyoo Mikal sii ni bande.» ¹⁴ Dawda na dontokawyan sanba Sawul iz'aroo Iš-Bošet do ka nee a se: «Ay noo ay wandoo Mikal kan ay n'a hiiji ka nga hiijay almaanoo bana nda Filisti borey arey toošidoo mee kuuru ize zangu (100).» ¹⁵ Iš-Bošet sanba k'a taa nga kurpoo Paltiyel kone kan ti Layiš iz'aroo. ¹⁶ Nga kurpoo hanga a hala Bahurim a ga hēe. Woo ga, Abner nee a se: «Willi ka koy ni do.» A willi ka koy nga do.

¹⁷ Abner nka šelan Izirayel boro beerey se ka nee: «A gay war ga baa Dawda ma tee war se kokoy. ¹⁸ Sohō no war ga hima ka tun ka goy woo din fondaa ra, zama Abadantaa nka nee Dawda ga: <Dawda, ay tamoo nda ay g'ay jamaa Izirayel hallasi Filisti borey kabey ra nda ngi iberey kul kabey ra.>»

¹⁹ Abner šelan Benžamen borey mo se. Woo banda ga, a koy Hebron. Hayaa kul kan ga Izirayel borey nda Benžamen borey waafaku, Abner koy a kul har Dawda se. ²⁰ Abner too Dawda do Hebron, nga nda boro waranka (20). Dawda na hoyandi tee Abner nda borey kan goo a bande se. ²¹ Abner nee Dawda se: «Ay ga tun ka koy Izirayel kul marga ni hinoo cire, ay koyoo, ay kokoyoo. Amaana ma huru ngi nda ni game, n'ga laama nongu kan n'baa ra.» Dawda na Abner nan a ma koy, a koy nda baani.

Žowab na Abner wii

²² Nga ne, Dawda tamey nda Žowab yee kate ka hun wongudoo ra, i kaa nda alganiima beeri. Abner sii koyne Dawda jere Hebron, zama Dawda nk'a nan a ma koy, de mo a koy nda baani. ²³ Waatoo kan Žowab nga wongu-izey kul kan goo a bande kaa, i nee Žowab se: «Ner iz'aroo Abner kaa kokoyoo do, a n'a nan a ma koy nda baani.» ²⁴ Žowab koy kokoyoo do, a nee: «Macin no n'n'a tee? Guna, Abner kaa ka dii ni, macin se n'n'a nan a ma koy hinne?» ²⁵ N'ga Ner iz'aroo Abner bay. A nka kaa ka ni darga, ka ni koyyaney nda ni kaayaney bay, ka haya kul kan n'goo m'a tee bay.»

²⁶ Waatoo kan Žowab fatta Dawda do, a na dontokawyan dan Abner cewoo ra. I na Abner gar fondaa ra Sira dayoo do, i n'a cee k'a ka willi Hebron. Dawda mana hayaa kul bay woo se. ²⁷ Waatoo kan Abner yee kate Hebron, Žowab n'a ka koy jere ga koyraa mijoo jeroo ga ka šelan a se nda lakkalkanay, no din ra a na Abner hay gundoo ra k'a wii, ka nga armaa Asayel kuroo faasa.

²⁸ Waati banda ga, kan Dawda maa šennoo, a nee: «Agay nda ay hinoo ga henan hala abada Abadantaa jine Ner iz'aroo Abner kuroo alhakoo ra. ²⁹ Yala nga alhakoo ma kan Žowab nda nga hugoo borey kul bon. Yala waati kul boro masi jan Žowab hugoo ra kan toošidogoo ga mandi, wala a ma jiray, wala nga goyoo ma tee haabu biiyan, wala takuba m'a kanandi, wala a ma jan nga meenaroo.» ³⁰ Takaa woo nda Žowab nda

nga armaa Abišay na Abner wii, zama a na ngi armaa Asayel wii wongoo ra Gabawoŋ.

³¹ Dawda nee Žowab nda borey kul kaŋ goo a bande se: «Wa war bankaarawey kottu ka war dooraa cebe, wa saaku kasa daŋ war ga, a ma tee war se taafe, war ma hēe ka dira ka koy Abner sutura.» Kokoyoo Dawda ga dira almanjitoo se banda here. ³² Abner suturandi Hebron. Kokoyoo na nga jindoo jer ka hēe Abner saaraa ga, jamaa kul hēe. ³³ Kokoyoo na buuyan hēeni dooni don Abner se, a nee:

«Abner ga hima ka buu sanda almunkarteeri wala?

³⁴ Ni kabey mana hawandi,
ni cewey mana huru alhan šešeriyaj ra.
Ni wiiyandi sanda boro
kaŋ goy futu teekey k'a wii.»

Jamaa kul yee ka hēe Abner ga. ³⁵ Woo banda ga, jamaa kul kaa Dawda do ka hanse k'a wiri a ga, a ma ŋaa, woo gar cijinoo mana huru jina. Amma Dawda žee ka nee: «Irkoy ma goy goy ay ga nda ay na takula wala haya kul kaŋ no daŋ ay miŋoo ra nda waynaa mana kaŋ jina.»

³⁶ Jamaa kul maa woo kaŋ Dawda n'a har, a kan i se. Haya kul kaŋ kokoyoo g'a tee ga kan jamaa kul se. ³⁷ Jamaa kul, Izirayel kul faham hanoo din kaŋ man'ti kokoyoo yaamar no Ner iz'aroo Abner ma wiiyandi. ³⁸ Kokoyoo nee nga goykey se: «War nka si bay kaŋ hō boŋkoyni buu, boro beeri buu Izirayel ra? ³⁹ Hō ay gaaboo kacca, ba kaŋ se ay yonandi ka tee kokoy. Arey wey kaŋ ti Seruya izey gaaboo bisa ay wanoo.

Yala Abadantaa ma goy futu teekaw bana nda nga goy futaa.»

4

Iš-Bošet wiyanoo

¹ Waatoo kaŋ Sawul iz'aroo Iš-Bošet maa kaŋ Abner buu Hebron, binoo hun, Izirayel borey kul zalba.

² Sawul iz'aroo Iš-Bošet goo nda komakaw jamaa jineboro hinka. Affoo maapoo ti Baana, affaa maapoo ti Rekaab. Rimon, Berot koyraa bora kaŋ goo Benžameŋ borey ra izeyaŋ no. Berot mma kabandi Benžameŋ gandaa ra. ³ Boro jinaway kaŋ goro Berot zuru ka koy Gitayim kaŋ ra i goro ka tee taabuši hala hõ zaaroo. ⁴ Sawul iz'aroo Žonataŋ goo nda iz'aru kaŋ maapoo ti Mefibošet, cee hinkaa kul bongu, zama waatoo kaŋ Sawul nda Žonataŋ buuroo alhabaroo kaa ka hun wongudogoo ra Žizireyel, zankaa jiiri guu bara a se, woyoo kaŋ g'a biiri n'a zaa ka zuru. Cahã-cahãyanoo ra, zankaa kaŋ, a bongu.

⁵ Han foo Rimon, Berot bora iz'arey Rekaab nda Baana koy zaaroo waati konnaa ra Iš-Bošet do, i n'a gar a ga kani ka hunanzam. ⁶ I huru hala hugoo gundoo ra, i tee sanda ngi mma koy alkamaa zaa, dogoo din da i na Iš-Bošet hay gundoo ra. Woo banda ga, Rekaab nda nga armaa Baana zuru. ⁷ I nka huru hugoo ra ka gar a goo ma šerre nga daaroo ga nga kanihugoo ra, i n'a wii. I na boŋoo kaa a ga, i na boŋoo zaa ka cijinoo kul tee i ga dira Ganganoo gandaa fondaa bande. ⁸ I na Iš-Bošet boŋoo ka koy Dawda do

Hebron, i nee kokoyoo se: «Sawul iz'aroo Iş-Bošet ni iberoo boŋoo ne, bora a kan baa nga ma ni hundoo kaa. Hõ Abadantaa n'ay koyoo, ay kokoyoo, faasa Sawul nda nga hayroo ra.»
⁹ Dawda zaabi ka nee Rekab nda Baana se: «Ay ga žee nda Abadantaa kan ga huna maanoo kan n'ay kaa binemarayyan kul ra, ¹⁰ bora a kan nee ya ne: <Sawul buu>, de a ga tammahã alhabar kaana no nga n'a har ya ne, ay n'a dii k'a wii Siklak, k'a noo alhaku nga alhabar kaanaa woo se. ¹¹ Soko sohõ kan boro laaley na boro šerrante wii nga hugoo ra, nga daaroo boŋ, ay si war hãa nda nga kuroo alhakoo wala? Ay si war tuusu ka war kaa gandaa ra wala?»

¹² Woo ga, Dawda na nga borey yaamar i m'i wii. I na kabey nda cewey dunbu, i n'i deiji Hebron hari margadogoo jeroo ga. Woo banda ga, i na Iş-Bošet boŋoo zaa ka koy a sutura Abner saaraa ra Hebron.

5

Dawda tee Izirayel kul kokoyoo (Taarikey 1na 11.1-3)

¹ Izirayel alkabiilawey kul kaa Dawda do Hebron koyraa ra ka nee a se: «Nga ne, ir man'ti kala ni hamoo nda ni kuroo. ² Waatoo hunday kan Sawul ga tee kokoy ir boŋ, ni no ma koy nda Izirayel wongudogey ra, ni no m'i ka kaa. Abadantaa nee ma ne: <Ni no m'ay jamaa Izirayel kur, ni no ma tee Izirayel se boŋkoyni.>»
³ Woo ga, Izirayel boro beerey kul kaa kokoyoo do Hebron. Kokoyoo Dawda na amaana dan nga

nda i game Hebron Abadantaa jine. I na Dawda yon k'a tee kokoy Izirayel se. ⁴ Dawda sii nda kala jiiri waranza (30) waatoo kaŋ a ga tee kokoy. A laama jiiri woytaaci (40). ⁵ Hebron ra, a laama jiiri iyye nda handu iddu. Žerizalem ra a laama jiiri waranza cindi hinza (33) Izirayel kul boŋ nda Žuda boŋ.

Takaa kaŋ nda Dawda na Žerizalem koyraa dii

(Taarikey 1na 11.4-9; 14.1-2)

⁶ Woo banda ga, kokoyoo Dawda nda nga borey tun Žerizalem se ka Žebus borey tangam, ngi no ma goro gandaa ra. I nee Dawda se: «N'si huru ne ra, ba danawey nda bongey ga ni gaaray.» Woo ti Dawda si huru koyraa ra. ⁷ Amma Dawda na Siyoŋ tondi nongoo dii, maanaa Dawda koyraa.

⁸ Hanoo din, Dawda nka nee nga borey se: «Boro kul kaŋ ga baa nga ma Žebus borey kar ka hin ey, bora ma koy nda hari bisadogoo. Bongey wey nda danawey wey ga Dawda binoo ŋaa.» Woo se i ga nee: «Danaa nda bongoo si huru hugoo ra.»

⁹ Dawda koy goro tondi nongoo ra, a na maapoo daŋ Dawda koyraa. Dawda n'a windi nda cinari, za Milo nongoo* do ka koy gundoo ra.

¹⁰ Dawda mma koy de a ga duu gaabi ka tonton, zama Abadantaa, Aduŋŋakoyoo goo a bande.

¹¹ Tir koyraa kokoyoo Hiram na dontokawyaŋ sanba Dawda do nda sedere bunduyaŋ, nda

* **5:9** 5.9 Milo nongoo maanaa ti i n'a too nda labu.

bundu goykawyan, nda tondi hoykawyan, i na hugu cin Dawda se. ¹² Woo ga, Dawda bay kan Abadantaa goo ma nga kokoytaraa tabatandi Izirayel bon, a bay mo kan a goo ma nga kokoytaraa jer nga jamaa maaganda kan ti Izirayel.

*Izey kan Dawda duu ey Žerizalem
(Taarikey 1na 3.5-9; 14.3-7)*

¹³ Dawda yee koyne ka wahayyan zaa nda Žerizalem wooyan waatoo kan a hun Hebron ka kaa banda ga. A yee koyne ka duu iz'aruyan nda ize wooyan. ¹⁴ Iz'arey kan a duu ey Žerizalem maapey ne: Šamuwa, nda Šobab, nda Natan, nda Sulaymaana, ¹⁵ nda Yibar, nda Elišuwa, nda Nefeg, nda Yafiya, ¹⁶ nda Elišama, nda Elyada, nda Elifelet.

*Dawda hin Filisti borey
(Taarikey 1na 14.8-16)*

¹⁷ Waatoo kan Filisti borey maa kan Dawda yonandi ka tee Izirayel se kokoy, i kul tun ka koy Dawda ceeci k'a tangam. Waatoo kan Dawda maar'a, a doo tondi guusoo ra. ¹⁸ Filisti borey kaa ka say-say Refa borey gooroo ra ka goro a ra. ¹⁹ Dawda na Abadantaa ibaayoo ceeci ka nee: «Ay ga hima ka žigi ka Filisti borey wongu wala? N'g'i dan ay kaboo ra wala?» Abadantaa zaabi ka nee Dawda se: «Koy, zama šikka sii ay ga Filisti borey dan ni kaboo ra.»

²⁰ Dawda too Bal-Perasim, a n'i kar no din. Woo banda ga, a nee: «Abadantaa na fun kaa ya ne agay iberey jamaa ra, ni mma nee fun kan hari n'a kaa.» Woo se i na nongoo din maapoo

daŋ Bal-Perasim (maanaa «Koyoo kaŋ ga fun kaa»). ²¹ Filisti borey zuru ka ngi toorey naŋ no din, Dawda nda nga borey n’i zaa ka koy.

²² Filisti borey yee koyne ka žigi ka wongu, i na Refa borey gooroo dii ka goro a ra. ²³ Dawda na Abadantaa ibaayoo ceeci, Abadantaa nee a se: «Masi koy i tangam. Ni mma kuubi ka koy nda ngi banda here, ma kaa i ga nda nongoo kaŋ ra tuuriŋaŋey goo tenje ka kaŋ i ga. ²⁴ Waati kaŋ n’ga maa cee jinde tuuriŋaŋey boŋ, waatoo din ma cahã, zama Abadantaa no ma fatta ni jine ka Filisti borey kar.» ²⁵ Dawda na hayaa tee kaŋ nda Abadantaa n’a yaamar. A na Filisti borey kar za Geba koyraa ra hala Gezer koyraa hurudoo do.

6

*Dawda kayandi nga ma koy nda Irkoy sundukoo Žerizalem
(Taarikey 1na 13.4–14)*

¹ Dawda yee ka Izirayel wongu-ize suubantey kul marga, i man’ti kala aru zenber waranza (30.000). ² Dawda nda jamaa kul kaŋ goo a bande tun ka koy koyraa kaŋ maapoo ti Baala-Žuda* ka Irkoy sundukoo zaa kate. Abadantaa, Adupnakoyoo maapoo bara sundukoo ga. Al-malaykayaŋ kaŋ se i ga nee šerib, ihinka goo sundukoo daabirjoo ga. Abadantaa ga goro šerib hinkaa game. ³ I na Irkoy sundukoo jeeje torka taaga foo boŋ, i n’a ka fatta Abinadab hugoo ra kaŋ goo hondoo boŋ. Abinadab iz’arey Uza nda

* **6:2** 6.2 Baala-Žuda da se i ga nee Kiryat-Yarim, Samiyel 1na 6.21; 7.1ra.

Ahiyo na torka tajoo boy. ⁴ I n'a kaa Abinadab hugoo do kaŋ goo hondoo boŋ. Ahiyo dira Irkoy sundukoo jine. ⁵ Dawda nda Izirayel hugoo kul ga bundu kaŋ se i ga nee sipres hooray jinay dumi kul kar Abadantaa jine, kurbuyan, nda kuntijiyan, nda dundunyan, nda gaasuyan kaŋ ga hēe, nda guuruyan kaŋ ga kara-kara. ⁶ Waatoo kaŋ i too Nakoŋ taasuu kar ganganoo ra, hawey tanši, Uza na nga kaboo šerre ka sundukoo dii. ⁷ Abadantaa futu Uza ga, Irkoy n'a kar no din da nga firkaa maaganda se. Uza buu no din, Irkoy sundukoo jere.

⁸ Takaa kaŋ nda Abadantaa na Uza kar laala k'a wii, mana kan Dawda se. Woo se i na nongoo din maapoo daŋ Perez-Uza (maanaa «nongoo kaŋ ra Uza karandi laala ka wiiyandi»), maapoo woo goo a ga hala hō zaaroo. ⁹ Hanoo din, Dawda hunbur Abadantaa, a nee: «Taka foo nda Abadantaa sundukoo ga hin ka huru ay do?» ¹⁰ A mana baa Abadantaa sundukoo ma kaa nga do, Dawda koyraa ra. Woo se a n'a ka koy boraa kaŋ se i ga nee Obed-Edom kaŋ ti Gat koyraa boro, nga hugoo ra. ¹¹ Abadantaa sundukoo cindi handu hinza Obed-Edom hugoo ra. Abadantaa na albarka daŋ Obed-Edom nda nga hugoo kul ra.

*Irkoy sundukoo too kate Žerizalem
(Taarikey 1na 15.25—16.3)*

¹² Kokoyoo Dawda duu alhabar kaŋ Abadantaa na albarka daŋ Obed-Edom hugoo ra nda haya kul kaŋ goo maapoo ga, Irkoy sundukoo maaganda. Woo ga, Dawda na fondaa zaa, a na Irkoy

sundukoo zaa k'a ka kaa Obed-Edom hugoo do ka koy hala Dawda koyraa ra nda jaali. ¹³ Borey kanj ga Abadantaa sundukoo zaa, ceedaaru iddu kul kanj i n'a tee i ga haw yaaru foo nda adabba naasa foo kaa sargari. ¹⁴ Dawda ga gan nda nga gaaboo kul Abadantaa jine. Beene kaayi-ize kanj teendi nda lenj kanj ga hima nda sargari juwalkaw kaayi goo Dawda ga. ¹⁵ Dawda nda Izirayel borey kul na Abadantaa sundukoo žigandi ka koy Žerizalem nda yafarhã nda hilli hëeni.

¹⁶ Waatoo kanj Abadantaa sundukoo ga huru Dawda koyraa ra, Sawul ize woyoo Mikal, Dawda wandoo ga guna nda funeetaraa. A ga dii kokoyoo Dawda ga sar a ga gan Abadantaa jine, a garsaka Dawda se. ¹⁷ Waatoo kanj i koy Abadantaa sundukoo zaa kate, i n'a danj nga dogoo ra, hukkumoo kanj Dawda n'a cin a se gundoo ra. Dawda na sargari kukuranteyanj nda alaafiya teendi sargariyanj kaa Abadantaa jine. ¹⁸ Waatoo kanj Dawda na sargari kukurantey nda alaafiya teendi sargarey kaa ka ben, a gaara jamaa se Abadantaa, Adupnakoyoo maapoo ga. ¹⁹ Woo banda ga, a na Izirayel kul, woy nda aru, boro foo kul noo takula foo, nda teenay gabante foo, nda alaneb-ize koga gabante foo. Jamaa boro foo kul koy nga hugoo do.

²⁰ Dawda yee kate ka gaara nga hugoo se, Sawul ize woyoo Mikal fatta k'a kubay ka nee a se: «Hũ, Izirayel kokoyoo na nga boŋ cebe hõ, a na nga boŋ gaa koonandi nga goykey koŋney jine ka nga boŋ tee ni mma nee boro yaada.»

²¹ Dawda nee Mikal se: «Abadantaa jine ay

na woo tee, nga kaŋ na ni baaba nda nga hugoo naŋ k'ay suuba k'ay tee nga jamaa, Izirayel borey boŋkoynoo. Abadantaa jine ay ga gan, ay ga yee ka filla ka gan a jine. ²² Ay g'ay boŋ kaynandi ka bisa woo, k'ay boŋ tee yaada ay do. Koŋŋey kaŋ ga n'goo, ngi, i g'ay beerandi.» ²³ Aywa, Sawul ize woyoo Mikal mana duu ize hala a buu.

7

Irkoy na allaahidu zaa Dawda se (Taarikey 1na 17.1-15)

¹ Waatoo kaŋ kokoyoo Dawda goro nga kokoy hugoo ra, de mo Abadantaa n'a noo hunanzamay k'a kaa nga iberey kul ra kaŋ g'a kuubi k'a bere, ² kokoyoo nee annabi Natan se: «Guna, ay g'a wiri ni ga, ay goo ma goro sedere hugu ra, ka gar Irkoy sundukoo sii kala hukkuŋ cire.» ³ Natan na kokoyoo zaabi ka nee: «Koy, haya kul kaŋ goo ni binoo ra tee, zama Abadantaa goo ni bande.»

⁴ Amma hanoo din da cijinoo Abadantaa na ŝenni har Natan se ka nee: ⁵ «Koy hayaa har ay tamoo Dawda se kaŋ agay, Abadantaa n'a har, ay nee: «Ni no ma baa hugu cin ya ne kaŋ ra ay ga goro wala? ⁶ Za hanoo kaŋ ay na Izirayel borey fattandi Misira gandaa ra hala hō, ya na goro hugu ra, nongu kul kaŋ ra ay koy, hukkuŋ ti ay gorodogoo. ⁷ Nongu kul kaŋ ra ay bisa nda Izirayel borey, ya na bay ka ŝelan Izirayel alkabiilawey affoo se ka nee: “Macin se war mana sedere hugu cin ya ne?” ⁸ Adiŝi ŝelan ay tamoo Dawda se ka hayaa har a se kaŋ agay, Abadantaa, Aduŋnakoyoo n'a har, ay nee: “Agay

no ka ni zaa ka hun kurdogoo ra, almaney bande, ka ni tee ay jamaa Izirayel se bonkoyni.”⁹ Nongu kul kaŋ ra n’koy, ay goo ni bande, ay na ni iberey kul halaci ni jine. Ay ga ni maapoo beerandi sanda laboo boro beerey maapey takaa.¹⁰ Ay ga nongu kayandi Izirayel, ay jamaa se. Ay g’i gorandi gandaa ra hala i ma duu lakkalkanay, hala boro laaley masi yee k’i šiita sanda cee jinaa takaa.¹¹ Za hanoo kaŋ ay na alkaaliyaŋ gorandi ay jamaa kaŋ ti Izirayel bon, ay na ni noo hunanzamay ka ni kaa ni iberey kul ra, ka gar agay, Abadantaa na ni bayrandi kaŋ agay no ma hugu* tee ma ne.¹² Waati kaŋ ni zaarey ben, de n’koy kani ni hayragey bande, ni banda ga, ay ga ni hayroo, woo kaŋ hun ni hamoo ra tabatandi kokoytaraa ra.¹³ Nga no ma hugu cin ay maapoo ga, ay ga nga kokoytaraa tabatandi hala abada.¹⁴ Agay, ay ga tee a se baaba, nga, a ga tee ya ne iz’aru. Nda a na laybu tee, ay g’a gooji nda borey goboo, nda adamizey žabarey,¹⁵ amma ay borohennataraa si hun a bande sanda takaa kaŋ nda ay n’a kaa Sawul bande kaŋ ay n’a hibandi ni.¹⁶ Ni hugoo borey nda ni kokoytaraa ga cindi waati kul, ni kokoytaraa ga tabatandi hala abada.> »¹⁷ Šenney kul kaŋ Irkoy n’i har Nataŋ se nda haya kul kaŋ a n’a bangandi a se, a koy i kul filla Dawda se.

*Dawda Irkoy ŋaarayroo
(Taarikey 1na 17.16-27)*

* **7:11** 7.11 «hugu» ne ra man’ti kala ka duu izeyaŋ.

18 Woo ga, kokoyoo Dawda koy goro Abadantaa jine ka nee: «May ti agay, ay Koyoo, Abadantaa, ay hugoo ti macin kan se n'g'ay beerandi ka too hala hinnaa woo? 19 Amma ay Koyoo, Abadantaa, haya kaccu no ma ne ka nee kan n'ga ni tamoo hugoo beerandi hala waatey kan ga kaa ra. Woo ti adamize ašariyaa, ay Koyoo, Abadantaa wala?† 20 Macin no ay ga hin k'a har ma ne koyne kan bisa woo, agay, Dawda? Ni hunday ga ni tamoo bay, ay Koyoo, Abadantaa. 21 Hayey kan n'na ngi allaahidoo zaa ka sawa nda ni ibaayoo maaganda se n'na haya beerey wey kul tee k'i bayrandi agay, ni tamoo se. 22 N'ga beeri, ay Koyoo, Abadantaa. Ni cine sii no, woo kul kan ir hanawey maar'a banda ga, koy sii no kala ni. 23 Ganda tana mma bara laboo ga kan ga hima nda Izirayel, ni jamaa, kan koy tanayan koy a day k'a kaa kabe ra a m'a tee ngi jamaa, k'a tee ngi wane hala jamaa ma duu maa? N'na haya beeriyan tee i se, n'na teegoy kayfanteyan tee ni gandaa se, ni jamaa kan n'n'a day k'a kaa Misira, nda gandawey, nda ngi koyey kabey ra hala a ma tee ni wane. 24 N'na Izirayel, ni jamaa tabatandi hala i ma tee ni jamaa hala abada, de ni, Abadantaa, ni tee ngi Koyoo. 25 Sohō Irkoy Abadantaa, taka tee kan ra ni šennoo kan n'n'a har agay, ni tamoo ga, nda ay hugoo ga ma cindi, goy ka sawa nda ni šennoo. 26 Yala ni maapoo ma beerandi hala abada, borey ma nee kan Abadantaa, Adupnakoyoo ti Izirayel Koyoo. Yala

† 7:19 7.19 «Woo ti adamize ašariyaa, ay Koyoo, Abadantaa wala?», Ebere šenni ra, almaganaa faa ti «Woo ti adamize ašariyaa, ay Koyoo, Abadantaa!»

agay Dawda, ni tamoo hugoo ma tabati ni jine. ²⁷ Zama ni hunday, Abadantaa, Adupnakoyoo, Izirayel Koyoo, n'n'ay bayrandi ka nee: <Ay ga hugu‡ cin ma ne.> Woo maaganda se ay duu bine ka njaarayroo woo har ma ne. ²⁸ Ay Koyoo, Abadantaa, ni ti Irkoy, ni šenney ti cimi, ni ka gomnoo woo har agay, ni tamoo se. ²⁹ Sohõ yadda ka albarka daŋ agay, ni tamoo hugoo ra, hala ay hugoo ma cindi ni jine hala abada, zama ni, ay Koyoo, Abadantaa ka šelan, woo se ni albarkaa sabboo ka kate ay hugoo ma duu albarka hala abada.»

8

Gandawey kaŋ Dawda hin ey (Taarikey 1na 18.1-13)

¹ Woo kaŋ tee banda ga, Dawda koy Filisti borey kar ka hin ey, a n'i daŋ nga hinoo cire. A na hinoo taa i kone. ² A na Mowab borey mo kar. A na ngi borey dii k'i kanandi cere bande laboo ra, k'i neeši nda karfu. A ga ihinza neeši, ihinkaa ga wiiyandi, affaa ga cindi. Mowab borey cindi Dawda hinoo cire, i ga alkaasi bana a se. ³ Waatoo kaŋ Dawda ga koy ka yee ka Efrat isaa borey daŋ nga hinoo cire, a na Hadadezer kar kaŋ ti Rehob, Soba kokoyoo iz'aroo. ⁴ Dawda na bari torka dirandikaw zenber foo nda zangu iyye (1.700) nda wongu-ize cee dirakaw zenber waranka (20.000) taa i kone. Baryey kaŋ ga torkawey cendi, a na zangu (100) naŋ, a na cindey kul ceelinjey dunbu-dunbu. ⁵ Siiri gandaa

‡ 7:27 7.27 Sorro 11to.

borey kaŋ goo Damas koyraa ra koy Hadadezer, Soba kokoyoo faaba. Amma woo kul, Dawda na boro zenber waranka cindi hinka (22.000) kar k'i wii Siiri borey ra. ⁶ Woo banda ga, Dawda na sooje gorodooyaŋ kaŋ ga juwal gorandi Damas koyraa ra, Siiri borey gandaa ra. Siiri borey yee Dawda hinoo cire, i ga alkaasi bana a se. Nongu kul kaŋ ra Dawda koy, Abadantaa g'a noo hinay. ⁷ Dawda na wura korawey kaŋ goo Hadadezer borey kone taa k'i ka koy Žerizalem. ⁸ Kokoyoo Dawda yee ka alhan boobo-boobo taa Beta nda Berotay koyrawey kone. Koyrawey wey man'ti kala Hadadezer wane.

⁹ Waatoo kaŋ Hamat kokoyoo kaŋ ti Toy maa kaŋ Dawda na Hadadezer wongu-izey kul kar, ¹⁰ a na nga iz'aroo Yoram sanba kokoyoo Dawda do k'a foo, ka alhanbila daŋ a se kaŋ a na Hadadezer wongu k'a kar. Zama Hadadezer nda Toy, wongu goo i game. Yoram kate nzorfu kaaray jinayyaŋ, nda wura jinayyaŋ, nda alhan jinayyaŋ. ¹¹ Kokoyoo Dawda n'i daŋ jere ga Abadantaa se, sanda takaa kaŋ nda a na nzorfoo nda wuragoo kaŋ a n'i taa dumey kul kone kaŋ a hin ey daŋ jere ga Abadantaa se. ¹² Dumey man'ti kala Siiri borey*, nda Mowab borey, nda Amon borey, nda Filisti borey, nda Amalek borey, nda Soba kokoyoo Hadadezer kaŋ ti Rehob iz'aroo alganiimaa. ¹³ Waatoo kaŋ Dawda willi kate ka hun Ciiroo gooroo ra kaŋ ra a na Siiri borey† kar, a duu maa. Borey man'ti kala

* **8:12** 8.12 «Siiri borey», hantum fooyaŋ ga nee «Edom borey», Taarikey 1na 8.11–12. † **8:13** 8.13 Sorro 12to.

zenber woy cindi yaaha (18.000). ¹⁴ A na sooje gorodooyan kan ga juwal gorandi Edom gandaa ra, Edom kul ra a na sooje gorodooyan gorandi. Edom kul sii kala Dawda hinoo cire. Abadantaa ga Dawda noo a ma hin nongu kul kan ra a koy.

*Dawda gandaa jineborey maaney
(Taarikey 1na 18.14-17)*

¹⁵ Dawda laama Izirayel kul bonj. A ga goy nga jamaa se nda šerretaray nda laadirtaray. ¹⁶ Seruya iz'aroo Žowab ti wongu-izey jineb-
oraa. Ahilud iz'aroo Žozafat bara kaddaasey gande. ¹⁷ Ahitub iz'aroo Sadok, nda Abiyatar iz'aroo Ahimelek ti sargari juwalkey. Seraya ti hantumkaa. ¹⁸ Yehoyada iz'aroo Benaya ti Keret borey nda Pelet borey bonkoynoo. Dawda iz'arey man'ti kala alwakiili beeriyan.‡

9

Dawda na alhormo tee Žonatan iz'aroo se

¹ Han foo Dawda nee: «Boro goo no kan cindi Sawul hugoo borey ra hala ya borohennataray tee a se nda laadir Žonatan sabbu se?» ² Sawul hugoo tam foo goo no, maanoo ti Siba, i n'a cee ka koy Dawda do. Kokoyoo nee a se: «Ni ti Siba?» A nee: «Agay no, ni tamoo.» ³ Kokoyoo nee: «Boro goo no kan cindi Sawul hugoo borey ra hala ya goy a se nda Irkoy borohennataray?» Siba nee kokoyoo se: «Žonatan iz'aru foo goo no

‡ **8:18** 8.18 «alwakiili beeriyan», Ebere šenni ra, i nka nee «sargari juwalkawyan», amma ne ra a ga hin ka tee «alwakiili beeriyan», Taarikey 1na 18.17.

kaŋ cee hinkaa kul bongu.» ⁴ Kokoyoo nee a se: «Man ra a goo?» Siba nee kokoyoo se: «A sii kala Amiyel iz'aroo Makir do Lo-Dabar koyraa ra.»

⁵ Kokoyoo na boro donto a ma koy a ceeci Amiyel iz'aroo Makir hugoo ra Lo-Dabar. ⁶ Sawul iz'aroo Žonatan, nga iz'aroo Mefibošet kaa Dawda do ka nga ndumoo sinji laboo ra ka gunguma. Dawda nee: «Mefibošet.» A nee: «Ni tamoo goo ne.» ⁷ Dawda nee a se: «Masi hunbur, ay ga goy ma ne nda borohennataray ni baaba Žonatan sabboo se. Ay ga ni kaagaa Sawul labey kul yeeti ma ne, n'ga ŋaa ay do waati kul.» ⁸ Mefibošet gunguma ka nee: «May ti agay kaŋ se n'ga agay, ni tamoo, hanši bukaw guna.»

⁹ Kokoyoo ciya Sawul tamoo Siba se, a nee a se: «Haya kul kaŋ ti Sawul nda nga hugoo wane, ay g'i noo ni koyoo iz'aroo se. ¹⁰ N'ga faarey beeri a se, ni, nda ni iz'arey, nda ni tamey. N'ga hegaa fanji hala ni koyoo iz'aroo ma duu haya kaŋ a g'a ŋaa. Ni koyoo iz'aroo Mefibošet ga cindi ka ŋaa waati kul ay do.» Woo gar Siba goo nda iz'aru woy cindi guu (15) nda tam waranka (20). ¹¹ Siba nee kokoyoo se: «Ni tamoo g'a tee nda haya kul kaŋ nda n'n'a yaamar, ay koyoo, ay kokoyoo.» Dawda nee: «Mefibošet ga ŋaa ay do sanda kokoyoo iz'arey affoo.»

¹² Mefibošet goo nda iz'aru sooga kaŋ maapoo ti Mika, de mo borey kul kaŋ goo Siba hugoo ra man'ti kala Mefibošet tamey. ¹³ Mefibošet si goro kala Žerizalem, waati kul a si ŋaa kala kokoyoo do. Bongu no kaŋ cee hinkaa kul si boori.

10

Amon borey na Dawda dontokey kaynandi (Taarikey 1na 19.1-5)

¹ Waati banda ga, Amon borey kokoyoo kan ti Nahaš buu. Nga iz'aroo Hanun tee kokoy dogoo ra. ² Dawda nee nga bonj se: «Ay ga goy nda borohennataray Nahaš iz'aroo Hanun se takaa kan nda baaboo na borohennataray tee ya ne.» Woo ga, Dawda na nga borey sanba i ma koy baaboo buuroo beraa fondoo tee a se. Waatoo kan Dawda borey too Amon borey gandaa ra, ³ Amon borey bonkoyney nee ngi koyoo Hanun se: «Ni nka hongu kan Dawda nka ni baaba beerandi waatoo kan a na boroyan sanba ka beray fondi ma ne? N'si bay kan Dawda nka nga borey sanba ni do hala i ma ir koyraa Raba laasaabu, k'a monno, k'a halaci?» ⁴ Waatoo kan Hanun maa woo, a na Dawda borey dii, a na ngi kaabey jere foo cebu ka ngi kaayey jere foo dunbu hala ngi centey cire jina, a n'i tan i ma koy. ⁵ Dawda duu alhabaroo, a na boro sanba a ma koy i kubay. Dontokey hanse ka kayna. Kokoyoo dan i ma nee i se kan i ma cindi Žeriko koyraa ra hala ngi kaabey ma zay jina i ma duu ka willi kate.

Izirayel borey nda Amon borey wongoo Raba koyraa ra

(Taarikey 1na 19.6-19)

⁶ Amon borey dii kan ngi na ngi bonj konnandi Dawda se. I na wongu-ize zaa kan i g'i bana, aru zenber waranka (20.000) Siiri borey ra kan goo Bet-Rehob, nda Siiri borey ra kan goo Soba, nda

aru zenber foo (1.000) Maaka kokoyoo do, nda aru zenber woy cindi hinka (12.000) kaŋ goo Tob. ⁷ Waatoo kaŋ Dawda maar'a, a na Žowab sanba i ga nda wongu-ize jamaa kul kaŋ ti wongaariyaŋ. ⁸ Amon borey fatta ka koy wongu. I na ngi boŋ marga wongoo se Raba koyraa mipoo ga. Siiri borey mo kaŋ goo Soba nda Rehob koyrawey ra nda wey kaŋ goo Tob nda Maaka koyrawey ra sii kala jere ga hawsaa ra. ⁹ Žowab dii kaŋ nga nka huru yenje hinka game, maanaa jine nda banda. Woo se a na Izirayel wongaarey suuba wongoo se k'i tenjandi Siiri borey. ¹⁰ A na wongu-izey jamaa kaŋ cindi talfi nga armaa Abišay ga k'a daŋ i jine. Abišay na nga boŋ marga wongoo se Amon borey tenje. ¹¹ Žowab nee Abišay se: «Nda Siiri borey gaabi nda agay, waatoo din ma kaa k'ay faaba. Nda Amon gaabi nda ni, ay ga koy ni faaba. ¹² Albarka daŋ ni boŋ ra, ir ma albarka daŋ ir jamaa ra ka wongu ir Koyoo koyrawey se, de mo Abadantaa ma tee haya kaŋ kan a se.» ¹³ Žowab koy jine, nga nda jamaa kaŋ goo a bande ka Siiri borey tangam, Siiri borey zuru a jine. ¹⁴ Waatoo kaŋ Amon borey dii kaŋ Siiri borey zuru, ngi mo zuru hala ngi ma hun Abišay ra, i huru koyraa ra. Žowab hun Amon borey wongoo ra, a koy Žerizalem.

¹⁵ Siiri borey dii kaŋ Izirayel borey na ngi kar, i na ngi gaabey marga. ¹⁶ Hadadezer donto Siiri borey do kaŋ goo Efrat isaa kabe faa ga i ma kaa ka wongu. I kaa ka too Helam. Hadadezer wongu-izey jineboraa kaŋ ti Šobak goo jiney

ra. ¹⁷ Waatoo kaŋ Dawda duu alhabaroo, a na Izirayel kul marga ka Žurdeŋ isaa deŋ ka kaa Helam. Siiri borey marga ka Dawda tenje k'a tangam. ¹⁸ Amma Siiri borey zuru Izirayel borey jine. Dawda na bari torkakoy zangu iyye (700) nda bari kaarukaw* zenber woytaaci (40.000) wii Siiri borey ra. A na Šobak, ngi wongu-izey jineboraa mo kar, a buu no din. ¹⁹ Kokoyey kul kaŋ goo Hadadezer hinoo cire dii kaŋ Izirayel na ngi kar, i na alaafiya daŋ ngi nda Izirayel game, i huru ngi hinoo cire. Siiri borey hunbur, i mana yee koyne ka yadda ka Amon borey faaba wongu ra.

11

Dawda nda Batšeba fillaa

¹ Jiiroo bereyanoo ga, waatoo kaŋ kokoyey ga doona ka koy wongu, Dawda na Žowab sanba nda nga borey kaŋ goo a bande nda Izirayel kul i ma Amon borey halaci ka Raba koyraa wanga k'a daŋ game k'a dii. Dawda hunday cindi Žerizalem.

² Alaasar foo, Dawda tun nga daaroo boŋ ka koy nga kokoy hugoo sooraa boŋ ka yaara-yaara. A goo no din kaŋ a ga woy foo honnay kaŋ goo ma jumay, woyoo ga hanse ka boori. ³ Dawda sanba ka woyoo alhabar ceeci. I nee a se: «Eliyam ize woyoo Batšeba no, Uri, Heti boraa wandoo.» ⁴ Dawda na boroyaŋ sanba i m'a ceeci kate. Woyoo koy Dawda do. A kani nda a. Woo

* **10:18** 10.18 «bari kaarukaw», hantum fooyaŋ ra nda Taarikey 1na 19.18ra i mma nee «cee dirakaw».

gar woyoo alaadaa nka ben a ga, a na janaaba jumay. Woo banda ga, a willi nga hugoo do.

⁵ Woyoo tee boro hinka, a sanba ka alhabar daŋ Dawda ra ka nee: «Ay tee boro hinka.» ⁶ Woo ga, Dawda na boro sanba Žowab do ka nee a se: «Uri, Heti bora a sanba kate ay do.» Žowab na Uri sanba Dawda do. ⁷ Uri koy Dawda do. Dawda n'a hãa wala Žowab ga saabu, wala jamaa ga saabu, wala takaa foo ti wongoo takaa. ⁸ Woo banda ga, Dawda nee Uri se: «Koy zunbu ni hugoo do ka hunanzam kayna.» A fatta kokoy hugoo ra, kokoyoo na gomni sanba a se.

⁹ Amma Uri kani kokoy hugoo mijoo ga, nga nda nga koyoo tamey, a mana koy zunbu nga hugoo do. ¹⁰ Dawda duu alhabar kaŋ Uri mana koy zunbu nga hugoo do. Woo ga, Dawda nee Uri se: «Man'ti diray do ra ni hun wala? Macin se mana koy zunbu ni hugoo do?» ¹¹ Uri nee Dawda se: «Irkoy sundukoo, nda Izirayel nda Žuda wongu-izey goo tendeyan ra, ay koyoo Žowab nda borey goo ma goro hawsaa ra, de agay, ay ga koy ay do ka ŋaa, ka haŋ, ka kani nda ay wandoo wala? Ay ga žee nda ni hundoo, ay si woo cine tee.» ¹² Dawda nee Uri se: «Cindi ne koyne hõ, suba ay ga ni sallama.» Uri na hanoo din nda subaa tee Žerizalem. ¹³ Dawda n'a cee a ma kaa ka ŋaa ka haŋ nga jine, Dawda n'a suwandi. Amma cijinoo ra, Uri fatta, de a kani nga koyoo tamey bande, a mana koy zunbu nga hugoo do.

¹⁴ Suba subbaahoo ra, Dawda na bataga hantum k'a noo Uri se a ma koy nda a Žowab se. ¹⁵ A

nka hantum batagaa ra ka nee: «Uri dan wongoo jine, nongoo kan ra wongoo ga koron, de war ma yee a se banda hala i m'a kar, a ma buu.»

Uri, Batšeba kurpoo buuroo

¹⁶ Žowab kan ga koyraa koroši na Uri dan wongoo nongoo kan a ga bay kan iberi laalayan goo. ¹⁷ Koyraa borey fatta ka koy Žowab nda nga wongu-izey tangam, boroyan buu jamaa ra, Dawda borey ra, Uri, Heti boraa mo buu. ¹⁸ Žowab na boro donto kan ma haya kul kan tee wongoo ra alhabaroo tee Dawda se. ¹⁹ A na dontokaa yaamar ka nee: «Waati kan n'na wongoo alhabaroo kul filla kokoyoo se ka ben, ²⁰ nda kokoyoo futu, de a nee ma ne: «Macin se war hanse ka man koyraa ka wongu? War nka si bay kan i ga kara nda cetaa beenehere? ²¹ May ka Yerub-Bešet* iz'aroo Abimelek wii?† Man'ti woy ka fufutondi k'a warra nda cetaa beeneheroo? Man'ti takaa woo nda a buu Tebes? Macin se war man cetaa?» Aywa, ma nee: «Ni tamoo Uri, Heti boraa mo buu.»»

²² Dontokaa koy, kan a too Dawda do, hayaa kul kan se Žowab n'a donto a na nga alhabaroo tee a se. ²³ Dontokaa nee Dawda se: «Borey din ga hin ir, i nka fatta ka kaa ir ga hawsaa ra, ir n'i gaaray hala koyraa mijoo ga. ²⁴ I kara nda cetaa beeneheroo ni tamey ra, boroyan buu i ra. Ni tamoo Uri, Heti boraa mo buu.» ²⁵ Dawda nee dontokaa se: «Nee Žowab se kan binoo masi

* **11:21** 11.21 Yerub-Bešet da se i ga nee Yerub-Bal kan ti Žedewonj, Alkaaley 6.32ra. † **11:21** 11.21 Alkaaley 9.50-54.

hun, takuba mma woo wii hõ, a ma affoo wii suba. A ma bine tee ka koyraa tangam, a m'a tuusu.» Ni, ma bine dan a ra.

²⁶ Uri wandoo maa kan nga kurpoo Uri buu, de a na nga kurpoo buuroo hëe. ²⁷ Waatoo kan beray goraa ben, Dawda sanba i m'a ceeci a ma kaa ka goro nga do. A tee nga wandoo, a na iz'aru hay a se. Woo kan Dawda n'a tee mana kan Abadantaa se.

12

Annabi Natan na Dawda layboo har a se

¹ Abadantaa na annabi Natan donto Dawda do. Natan koy a do ka nee a se: «Aru hinka kan goo koyraa follokaa ra, affoo ti almankoyini, affaa ti talka. ² Almankoynoo goo nda adabba buuna nda adabba beeri booboyan. ³ Talkaa sii nda haya kul kala feeji woy-ize foo kan a n'a day, a g'a nandi, a g'a biiri nga do, nga nda nga iz'arey. Naa hayaa kan a g'a naa, nga ra a ga feeji-izoo noo, hayaa kan a g'a han ra a ga feeji-izoo noo. Jeroo ga feeji-izoo ga kani. A mma tee a se sanda ize woy. ⁴ Naarukaw foo kaa almankoynoo do, a ga baa nga ma yawoo kan kaa nga do yaaray bila nda nga ma too nga adabba buuney wala ibeerey do. A na talkaa feeji woy-izoo dii k'a tee naayan aroo kan kaa a do se.»

⁵ Woo ga, Dawda hanse ka futu almankoynoo din ga. A nee Natan se: «Ay ga zee nda Abadantaa kan ga huna maapoo, boraa kan na woo tee ga hima ka wiiyandi. ⁶ Haya kan ti feeji woy-izoo, nga cine taaci nda a g'a bana, zama a

yadda ka woo cine tee, a mana hinna.» ⁷ Natan nee Dawda se: «Aroo din, ni no. Hayaa ne kaŋ Abadantaa, Izirayel Koyoo n'a har: <Agay ka ni yon hala ma tee Izirayel se kokoy, agay no ka ni kaa Sawul kaboo ra. ⁸ Ay na ni noo ni koyoo Sawul hugoo, ay na nga woyey noo ma ne, ay na ni noo Izirayel nda Źuda hugoo. Nda woo mana ni wasa, ay ga tonton ma ne. ⁹ Macin se n'na Abadantaa ŝennoo kaynandi ka haya tee kaŋ si kan a se? N'na Uri, Heti bora kar ka naŋ Amoŋ borey m'a wii nda takuba, n'na nga wandoo taa k'a tee ni wandoo. ¹⁰ Woo maaganda se sohō, abada takuba si mooru ni hugoo, zama n'n'ay kaynandi, n'na Uri, Heti bora wandoo taa k'a tee ni wandoo.> ¹¹ Hayaa ne kaŋ Abadantaa n'a har: <Ay ga bone tunandi ma ne ni hugoo hunday ra, ay ga ni wandey zaa ni jine k'i noo ni boro maana se a ga marga nda ni wandey zaari kaaray. ¹² Ni, n'na ni wanoo tee tuguyan ra, amma agay, ay ga woo tee Izirayel kul jine zaari kaaray.> »

¹³ Dawda nee Natan se: «Ay na zunubu tee Abadantaa ga.» Natan nee Dawda se: «Abadantaa ga ni zunuboo kaa, n'si buu. ¹⁴ Amma zama n'na Abadantaa tee yaada* goyoo woo ra, iz'aroo kaŋ hayandi ga hima ka buu.»

Batšeba izoo buuroo

¹⁵ Woo banda ga, Natan willi nga do. Abadantaa na izoo kaŋ Batšeba duu a Dawda se kar. Wirci laala na kaŋandi. ¹⁶ Dawda na Irkoy ceeci

* **12:14** 12.14 «tee yaada», Ebere ŝenni ra, almaganaa faa ti «iberey naŋ i ma Abadantaa kaynandi».

zankaa se, a meehaw. A koy nga do, a na cijinoo tee a ga kani laboo ra. ¹⁷ Nga hugoo boro beerey hanse k'a wiri a ga, a ma tun laboo ra, a mana yadda, de mo a wanji ka ɲaa i bande. ¹⁸ Jirbi iyyantoo zankaa buu. Dawda borey hunbur k'a bayrandi kaɲ zankaa buu. I nee: «Nga ne, waatoo kaɲ zankaa ga huna, ir šelan a se, a mana haɲajer ir se, taka foo nda ir ga hin ka nee a se: <Zankaa buu>. A ga nga boɲ maray.» ¹⁹ Dawda maate kaɲ nga borey goo ma ɲuunuɲuunu cere game, a faham kaɲ zankaa ka buu. Dawda nee nga borey se: «Zankaa nka buu?» I nee a se: «A buu.» ²⁰ Woo banda ga, Dawda tun laboo ra. A jumay, a yon, a na bankaaray barmay. A koy Abadantaa hugoo do ka sujudu. Kaɲ a willi nga hugoo do, a nee kaɲ i ma ɲaayan gorandi nga se, a ɲaa. ²¹ Nga borey nee a se: «Macin ti woo kaɲ n'g'a tee? Waatoo kaɲ zankaa ga huna, n'ga meehaw, n'ga hēe a se, sohō kaɲ zankaa buu, ni tun, ni ɲaa.» ²² A nee: «Waatoo kaɲ zankaa ga huna, ay ga meehaw, ay ga hēe, zama ya mma nee ay boɲ se: <May no ma bay wala Abadantaa si hinna ay ga, zankaa ma huna?>» ²³ Sohō kaɲ a buu, macin se ay ga meehaw koyne? Ya mma hin ka kate a koyne wala? Agay no ma koy a gar, nga, a si yee kate.»

Sulaymaana hayyanoo

²⁴ Dawda na nga wandoo Batšeba binoo yayanandi, a koy a do, a marga nda a. A na iz'aru daɲ aduɲɲa ra kaɲ a na maɲɲoo daɲ Sulaymaana. Abadantaa baa Sulaymaana. ²⁵ Irkoy na annabi Natanɲ donto a ma zankaa maɲɲoo daɲ Yedidiya

(maanaa «Abadantaa baakaa») takaa kanj nda Abadantaa ga baa Sulaymaana maaganda se.

Izirayel borey na Raba koyraa dii
(*Taarikey 1na 20.1-3*)

²⁶ Žowab na Raba, Amonj borey koyraa tangam, a na kokoyoo koyraa dii. ²⁷ Žowab na don-tokawyan sanba Dawda do ka nee: «Ay na Raba tangam, ay na koyraa nongoo kanj ra hari goo mo dii. ²⁸ Sohõ ni jamaa jeroo marga, ma koyraa wanga k'a danj game k'a dii, nda man'ti woo, nda ay n'a dii, ay maanoo no ma jer ka harandi.» ²⁹ Dawda na jamaa kul marga ka koy Raba wongu, a n'a tangam k'a dii. ³⁰ A na Amonj borey kokoyoo kokoy fuulaa kanj teendi nda wura kaa bonoo ra, nga tinjaa bisa kilo waranza (30), tondi hiiri hay šenda goo a ga. I n'a danj Dawda bonoo ra. A duu alganiima beeri koyraa ra. ³¹ Haya kanj ti jamaa kanj goo koyraa ra, a n'i kaataray. A koy i danj waazibi goyyan ra, tuuri dunbuyan, nda tondi hoyyan, nda tuuri zafayan, nda feraw karyan. A na takaa follokaa tee Amonj borey koyrawey kul se. Woo banda ga, Dawda nda nga jamaa kul willi Žerizalem.

13

Amnonj nda Tamar fillaa

¹ Hayey kanj tee banda ga, woo gar Dawda iz'aroo Absalom goo nda woyme kanj ga boori, maanoo ti Tamar, Dawda iz'aroo Amnonj ga bag'a. ² Amnonj zalba hala nongu kanj ra a na nga bonj wircandi nga woymaa Tamar sabbu

se, zama a si aru bay, a ga šendi Amnon se a ma man a. ³ Amnon goo nda cere kaŋ se i ga nee Žonadab, Žonadab woo man'ti kala Dawda armaa Šimeya iz'aroo. Žonadab man'ti kala aru kaŋ ga hanse ka caram. ⁴ A nee Amnon se: «Macin se zaari kul ni mma ben ka koy, ni, kokoy ize? N'si hayaa har ya ne?» Amnon nee a se: «Ya mma baa Tamar, ag'armaa Absalom woymaa.» ⁵ Žonadab nee a se: «Kani, ma ni boŋ tee wircikoyni. Nda ni baaba kaa ka ni guna, ma nee a se: <Ay g'a wiri ni ga, ay woymaa Tamar ma kaa k'ay noo ŋaayan. A ma ŋaahayaa hina ay jine hala ya dii a, de a m'a noo ya ne nda nga kaboo ra k'a ŋaa.>»

⁶ Amnon kani, a na nga boŋ tee wircikoyni. Kokoyoo kaa k'a guna, Amnon nee kokoyoo se: «Ay g'a wiri ni ga, ay woymaa Tamar ma kaa ka furme hinka tee ay jine, de a m'a noo ya ne nda nga kaboo.» ⁷ Dawda daŋ i ma koy Tamar do ka nee a se: «Ay g'a wiri ni ga, ma koy ni armaa Amnon do, ma ŋaayan hanse a se.» ⁸ Tamar koy nga armaa Amnon do kaŋ goo ma kani. A na farin hamni zaa k'a loobu, a n'a hanse k'a tee furmeyan jinoo ra. ⁹ A na poloo zaa ka ŋaahayaa gorandi Amnon jine. Amma Amnon wanji ka ŋaa. A nee: «Wa borey kul fattandi ay do.» Borey kul fatta a do. ¹⁰ Amnon nee Tamar se: «Kate ya ne ŋaahayaa hugu-izoo ra m'a noo ya ne nda ni kaboo.» Tamar na furmewey zaa kaŋ a n'i tee, a kate ey nga armaa Amnon se hugu-izoo ra. ¹¹ Waatoo kaŋ a kate ey a se hala a ma ŋaa, Amnon n'a tifi ka nee: «Kaa ka kani ay bande, ay

woymaa!» ¹² Tamar nee a se: «Kalaa, ag'armaa, masi kan ay ga, zama woo si teendi Izirayel ra, masi saamataraa woo tee! ¹³ Man ra ay ga koy nda ay haawoo? De ni, n'ga tee sanda saama Izirayel ra. Sohō, ay g'a wiri ni ga, šelan kokoyoo se, a si wanji k'ay noo ma ne!» ¹⁴ Amma a wanji ka hanajer a se. A gaabi nda Tamar, a kan a ga. A kani nda a.

¹⁵ Woo banda ga, Amnoñ hanse ka konna Tamar. Konnaroo kan a n'a tee a se bisa bajoo kan a bay k'a tee a se. Amnoñ nee a se: «Tun ka koy.» ¹⁶ A nee a se: «N'ga yee ka goy futu tee nda n'n'ay gaaray.» Amma a wanji ka hanajer a se. ¹⁷ A na nga tamoo kan goo a cire cee ka nee a se: «Woyoo woo gaaray k'a kaataray, ma hugoo mijoo kufal.» ¹⁸ Darbay caarante goo jindoo ra, zama woo ti darbaa kan kokoyoo ize woyey kan si aru bay g'a dan. Amnoñ tamoo n'a gaaray k'a kaataray, a na hugoo mijoo kufal. ¹⁹ Tamar na boosu doori nga bonoo bon, a na darbay caarantaa kan goo jindoo ra kottu ka nga doraa cebe. A na nga kaboo deke nga bonoo ga ka yooyo ka koy. ²⁰ Nga armaa Absalom nee a se: «Ni armaa Amnoñ nka kani nda ni wala? Sohō ay woymaa, dangay, ni armaa no. Masi alhuzun zaa hayaa woo se.» Tamar furandi, a goro nga armaa Absalom do. ²¹ Kokoyoo maa hayaa kul kan tee, a hanse ka futu. ²² Absalom mana haya kul har Amnoñ se ifutu wala ihenna ra. Amma Absalom konna Amnoñ, zama a kan nga woymaa Tamar ga.

Absalom dan i ma Amnoñ wii

²³ Jiiri hinka banda ga, waatoo kaŋ Absalom almaney kosukey kaa Bal-Hasor kaŋ goo Efrayim jere, Absalom na kokoyoo iz'arey kul cee hoyandi ra. ²⁴ Absalom koy kokoyoo do ka nee a se: «Alman kosukey goo agay, ni tamoo do, ay g'a wiri ni ga, kokoyoo, ma kaa, ni nda ni tamey, ay bande.» ²⁵ Kokoyoo nee Absalom se: «Kalaa, ay izoo, ay g'a wiri ni ga, ir kul si koy, ir ga tee ni ga jeraw.» Absalom n'a šendandi a ga, amma kokoyoo mana yadda koyyanoo ga, a gaara a se. ²⁶ Absalom nee: «Nda n'si baa ma koy, adiši naŋ ag'armaa Amnoŋ hunday ma koy ir bande.» Kokoyoo nee a se: «Macin se n'ga baa a ma koy ni bande?» ²⁷ Absalom šendandi, kokoyoo naŋ Amnoŋ ma koy, nga nda kokoyoo iz'arey kul. ²⁸ Absalom na nga tamey yaamar ka nee: «Wa guna, ay g'a wiri war ga, waati kaŋ Amnoŋ binoo hanse ka kan alaneb hari mooraa sabbu se, de ay ga nee war se: <Wa Amnoŋ kar>, waatoo din war m'a wii. War masi hunbur, man'ti agay ka war yaamar wala? War ma albarka daŋ war boŋ ra, war ma gaabandi.» ²⁹ Absalom tamey na Amnoŋ tee sanda takaa kaŋ nda Absalom n'i yaamar. Woo banda ga, kokoyoo iz'arey cindey, affoo kul žigi nga lanbaanaa ga ka zuru.

³⁰ I goo fondaa ra kaŋ alhabar kaa Dawda do kaŋ nee kaŋ Absalom na kokoyoo iz'arey kul wii. Ba affoo mana cindi. ³¹ Kokoyoo tun, a na nga bankaarawey kottu ka nga doraa cebe, a kani laboo ra, nga borey kul kaa a jere, ngi bankaarawey kottu. ³² Dawda armaa Šimeya iz'aroo Žonadab na šennoo zaa ka nee: «Ay

koyoo, masi nee kaŋ i na soogey kul kaŋ ti kokoyoo iz'arey wii. Amnoŋ hinne ka buu. Woo haya no kaŋ Absalom n'a kayandi za hanoo kaŋ Amnoŋ kaŋ nga woymaa Tamar ga. ³³ Sohō ay koyoo, ay kokoyoo, masi alhuzun zaa hayaa woo se ka hongu kaŋ kokoyoo iz'arey kul ka buu, Amnoŋ hinne ka buu, ³⁴ Absalom zuru.» Arusooga kaŋ ti lakkalkaa na nga boŋoo jer, de a ga dii kaŋ alžama beeri goo ma kaa nda banda fondaa, tondi hondoo jere. ³⁵ Žonadab nee kokoyoo se: «Nga ne, kokoyoo iz'arey no ma kaa. Woo kaŋ ni tamoo n'a har ma ne da no.» ³⁶ A mma šelaŋ ka ben kaŋ kokoyoo iz'arey kaa. I na jinde jer ka hanse ka hēe, kokoyoo nda nga borey kul mo ga hēe ka booro.

³⁷ Absalom zuru, a koy Gešur gandaa kokoyoo do kaŋ ti Talmay*, Amnihud iz'aroo. Zaari kul Dawda ga nga iz'aroo buuyanoo hēe. ³⁸ Absalom kaŋ zuru ka koy Gešur cindi no din jiiri hinza. ³⁹ Kokoyoo Dawda fay nda ka Absalom ceeci, zama binoo yay Amnoŋ buuroo here.

14

Absalom yeeyanoo Žerizalem

¹ Seruya iz'aroo Žowab bay kaŋ kokoyoo binoo zunbu Absalom here. ² A daŋ i ma woy lakkalkoyni foo ka hun Tekowa ka kaa nga do, a nee a se: «Ay g'a wiri ni ga, ni boŋ tee sanda boro kaŋ goo ma buuyan hēe, beray bankaarayyaŋ daŋ, masi yon, tee sanda woy kaŋ ga buuyan

* **13:37** 13.37 Talmay man'ti kala Absalom kaagaa, maanaa ŋaŋoo baaba, zamnaa 3.3.

hēe za gayyan. ³ Ma koy kokoyoo do, ma šennoo har a se kaŋ ay g'a har ma ne.» Žowab na hayaa har a se kaŋ a ga hima k'a har. ⁴ Tekowa woyoo koy šelaŋ kokoyoo se. A kaŋ nga ndumoo ga ka gunguma, a nee: «Kokoyoo, ay hallasi.» ⁵ Kokoyoo nee a se: «Macin ka tee?» A nee: «He, ay man'ti kala woy kaŋ kurŋoo buu, ay kurŋoo buu. ⁶ Iz'aru hinka ka cindi ni koŋŋaa se, i yenje hawsaa ra, boro kul sii no k'i fay, affoo na affaa kar k'a wii. ⁷ Woo se ay kurŋoo borey kul tun ay ga ka nee: <Ir noo bora a kaŋ na nga armaa wii, ir g'a wii, nga armaa hundoo kaŋ a n'a kaa maaganda, nga kaŋ ti tubukaa, ir g'a derandi.> Woo ra i ga jitoo derandi kaŋ cindi ya ne, maa si cindi ay kurŋoo se, hayyan si cindi a se laboo ga.»

⁸ Kokoyoo nee woyoo se: «Koy ni hine ni hugoo do. Ay ga yaamar noo borey se ni šennoo here.» ⁹ Tekowa woyoo nee kokoyoo se: «He ay koyoo, ay kokoyoo, layboo ma kaŋ agay nda ay baaba hugoo borey ga. Ma henan, ni nda ni kokoytaraa.» ¹⁰ Kokoyoo nee: «Nda boro šelaŋ ma ne, kate ya ne bora a, a si yee ka too ni do.»

¹¹ Woyoo nee: «Ay g'a wiri ni ga, kokoyoo, ma hongu Abadantaa, ni Koyoo, hala kuroo faasakaa masi tonton hasaraa ga, i mas'ay izoo derandi.» Kokoyoo nee: «Ay ga žee nda Abadantaa kaŋ ga huna maŋŋoo, ba ni izoo hinbiri foo si kaŋ laboo ra.»

¹² Woyoo nee: «Ay g'a wiri ni ga, naŋ ya šenni folloku har ay koyoo, ay kokoyoo se.» A nee: «Šelaŋ.» ¹³ Woyoo nee: «Macin se n'ga takaa

woo tee Irkoy jamaa se? Šennoo kaŋ kokoyoo n'a har sohõ da ga kate kokoyoo ma tooje nda a mana daŋ bora a kaŋ a n'a gaaray ma willi kate. ¹⁴ Šikka sii ir ga buu, sanda takaa kaŋ nda hari kaŋ mun laboo ga si kuunandi. Irkoy si baa nga ma hundi kaa, amma a nka dabari tee kaŋ ra boro kaŋ i n'a gaaray k'a moorandi nga, ma yee kate nga ga. ¹⁵ Sohõ ay kaa ka šennoo woo har kokoyoo, ay koyoo se, zama jamaa n'ay hunburandi. Woo se ni koŋŋaa nee: <Ay ga šelaŋ kokoyoo se. A ga hin ka tee kokoyoo ma yadda ka hayaa tee kaŋ agay nga koŋŋaa g'a har a se. ¹⁶ Kokoyoo ma haŋajer ya ne ka nga koŋŋaa hallasi bora kaboo ra kaŋ ga baa nga ma agay nda ay iz'aroo derandi k'ay kaa Irkoy tuboo ra.> ¹⁷ Ni koŋŋaa nee: <Ay kokoyoo šennoo m'ay binoo yaynandi. Zama ay koyoo, ay kokoyoo ga hima sanda Irkoy almalayka ka dii haya kaŋ ti ihenna nda ilaala.> Yala Abadantaa, ni Koyoo ma bara ni bande.» ¹⁸ Kokoyoo zaabi ka nee woyoo se: «Ay ga ni hãa nda haya foo. Masi haya kul tugu ya ne.» Woyoo nee: «Ay g'a wiri ni ga, šelaŋ, ay koyoo, ay kokoyoo.» ¹⁹ Kokoyoo nee: «Hayaa woo kul, Žowab kaboo sii a ra wala?» Woyoo nee: «Ay koyoo, ay kokoyoo, ay ga žee nda ni hundoo, woo kaŋ ay koyoo, ay kokoyoo n'a har, cimi no, ay si hin ka ni kakaw nongu kul here. Cimi no ni tamoo Žowab k'ay sanba hayaa woo ra. Nga no ka šenney wey kul daŋ ni koŋŋaa miŋoo ra. ²⁰ Ni tamoo Žowab ka woo tee hala hayey takawey ma barmay. Amma ay koyoo lakkaloo ga boori ni mma nee Irkoy almalayka

wanoo, haya kul kaŋ ga tee laboo ga, a g'a kul bay.»

²¹ Kokoyoo nee Žowab se: «Ay kayandi ka hayaa tee kaŋ n'na a har, koy arwasoo Absalom willandi kate.» ²² Žowab na nga ndumoo sinji laboo ra ka gunguma, a gaara kokoyoo se. Woo banda ga, Žowab nee: «Hõ ni tamoo bay kaŋ n'na alhormo tee nga se, ay koyoo, ay kokoyoo, zama kokoyoo na hayaa tee kaŋ nga tamoo n'a ceeci.»

²³ Žowab tun ka koy Gešur ka kate Absalom Žerizalem. ²⁴ Amma kokoyoo nee: «Absalom ma koy nga do, a masi kaa ay do.» Woo ga, Absalom koy koy nga do, a mana kaa kokoyoo do.

Kokoyoo yadda Absalom ma kaa nga do

²⁵ Boro sii Izirayel ra kaŋ ga too Absalom booriyan ra, a ga kan borey se. Za ceetaamoo hala boŋoo laybu kul sii a ga. ²⁶ Jiiri kul benantaa ga, a ga nga boŋoo cebu, zama hinbiroo mma hanse ka tiŋ se. Kaŋ a cebu, nga boŋ hinbiroo bisa kilo hinka, ka sawa nda kokoyoo neeširoo takaa. ²⁷ Absalom duu iz'aru hinza nda ize woy foo kaŋ maapoo ti Tamar, a tee woy kaŋ ga boori.

²⁸ Absalom goro Žerizalem jiiri hinka bila nda a ma koy kokoyoo do. ²⁹ Absalom sanba ka nee Žowab se kaŋ a ma koy donto nga se kokoyoo do, amma Žowab mana baa nga ma koy a do. A yee ka sanba a se cee hinkantoo, amma Žowab mana yadda ka kaa. ³⁰ Absalom nee nga tamey se: «Wa guna, Žowab faaroo goo ay wanoo jere, orž goo a ra, wa koy nuune daŋ a ra.» Absalom tamey

na nuune daŋ faaroo ra. ³¹ Žowab tun ka koy Absalom do, a nee a se: «Macin se ni tamey na nuune daŋ ay faaroo ra?» ³² Absalom nee Žowab se: «Ya nka sanba ma ne ka nee: <Kaa ne, ay ga ni donto ma koy nee kokoyoo se agay ka nee: “Macin se ay ga yee ka kaa ka hun Gešur? A baa ya ne ya goro no din hala hõ.”> Sohõ ay ga baa ya koy kokoyoo do, nda laybu goo ay ga, a m’ay wii.» ³³ Žowab koy kokoyoo do ka woo har a se. Woo banda ga, a ciya Absalom se kaŋ koy kokoyoo do ka gunguma, ka nga ndumoo sinji laboo ra kokoyoo jine. Kokoyoo na Absalom summu.

15

Absalom ceeci nga ma tee kokoy

¹ Hayey din banda ga, Absalom na bari torka foo ceeci nga boŋ se, nda bariyaŋ, nda aru woyguu (50) kaŋ g’a lakkal ka zuru jinoo ra. ² A tun subbaahi biya ka kay fondaa jesoo ga kaŋ ga koy koyraa mijoo do, waati kul kaŋ boro kaŋ huru cere hooyan ra goo ma koy kokoyoo do a ma ciiti dunbu nga se, Absalom ga boraa cee k’a hãa wala koyra foo boro no. Nda boraa nee kaŋ Izirayel alkabiila filaana ra nga ga hun, ³ Absalom ga nee a se: «Guna, ni šennoo ga boori, n’goo nda cimi, amma boro kul si haŋajer ma ne kokoyoo do.» ⁴ Absalom ga nee koyne: «Nda a gar alkaali ti agay gandaa ra, boro kul kaŋ huru cere hooyan ra wala a ga nga hayaa ceeci, de a kaa ay do, ay ga ciiti a se.» ⁵ Waati kaŋ boro man a ka gunguma a se jinoo ra, a mma nga kaboo šerre boraa se, ka boraa dii, a g’a summu.

⁶ Takaa woo no Absalom g'a tee Izirayel borey kul se kaŋ ga koy kokoyoo do ciitiyan se. Takaa woo nda Absalom na Izirayel borey biney bere.

⁷ Jiiri taaci* banda ga, Absalom nee kokoyoo se: «Ay g'a wiri ni ga, naŋ ya koy Hebron, hala ya meefuroo kaa kaŋ ay n'a zaa Abadantaa se. ⁸ Zama agay, ni tamoo, ya nka meefur zaa waatoo kaŋ ay goro Gešur kaŋ goo Siiri. Ay nee: <Nda hakiika, Abadantaa n'ay ka yee kate Žerizalem, ay ga sargari kaa a se.> » ⁹ Kokoyoo nee a se: «Koy nda baani.» Absalom tun ka koy Hebron.

¹⁰ Absalom na boroyaŋ sanba nda ceeniine-diray Izirayel alkabiilawey kul ra ka nee i se: «Nda war maa hilloo jindoo, war ma nee: <Absalom tee kokoy Hebron.> » ¹¹ Žerizalem boro zangu hinka (200) kaŋ ciyandi koy Absalom bande. I hanga Absalom nda bine hennay, bila nda i ma nga anniyaa bay.

¹² Waatoo kaŋ Absalom ga sargarey kaa, a sanba Gilo koyraa ra ka Ahitofel, Gilo boraa kaŋ ti Dawda hoyraykaw ceeci a ma kaa. Absalom hawandifutaa duu gaabi, jamaa kaŋ ga hanga a mma koy de i ga tonton.

Dawda zuru ka hun Žerizalem

¹³ Boro kaa ka nee Dawda se: «Izirayel borey biney hanga Absalom.» ¹⁴ Dawda nee nga tamey kul kaŋ goo a bande Žerizalem se: «Ir ma zuru, nda man'ti woo, ir si hallasi Absalom ra. War ma koy tanba, nda man'ti woo, a ga cahã ka kaa ir ga ka bone k'ir kar, ka koyraa wii nda takuba.»

* **15:7** 15.7 «Jiiri taaci», hantum fooyaŋ ga nee «Jiiri woytaaci (40)».

¹⁵ Kokoyoo borey nee a se: «Kokoyoo, haya kul kaŋ n'n'a kayandi, ir goo ni bande.»

¹⁶ Kokoyoo fatta, nga hugoo borey kul hanga a. A na wahay woy (10) naŋ no din kaŋ ma nga hugoo lakkal. ¹⁷ Kokoyoo fatta, jamaa kul hanga a. I koy kay koyraa hugu kokorantaa do. ¹⁸ Nga borey kul goo ma dira a bande, nda mo Keret borey, nda Pelet borey kul. Gat aru zangu iddu (600) kaŋ hanga a ka hun Gat garšiiši ka bisa kokoyoo jine. ¹⁹ Kokoyoo nee Gat bora a Ittay se: «Macin se ni mo ga hanga ir bande? Willi ka koy kokoy taagaa do, zama yaw ti ni ne ra kaŋ hun ganda tana ra ka kaa ka goro ne. ²⁰ Mana gay kaŋ n'kaa ne ra, ay si hin ka naŋ ma zuru ir bande, zama agay hunday si bay nongu kaŋ ra ay goo ma koy. Willi ka yee kate nda ni armey. Irkoy borohennataraa nda nga laadirtaraa ma cindi ni bande.» ²¹ Amma Ittay na kokoyoo zaabi ka nee: «Ay ga žee nda Abadantaa kaŋ ga huna maapoo nda ay koyoo, ay kokoyoo maapoo, nongu kul kaŋ ra ay koyoo, ay kokoyoo koy, ni tamoo mo ga koy no din, nda buuyan no, agay mo ga buu, nda hunayan no, agay mo ga huna.»

²² Dawda nee Ittay se: «Adiši bisa ka koy ir jine.» Gat bora a Ittay bisa ka huru Dawda jine, nga nda nga borey kul, nda ngi zankey kaŋ goo a bande. ²³ Waatoo kaŋ jamaa ga bisa, borey ga jinde jer ka hēe. Kokoyoo koy bisa nda Sedoron gooroo, jamaa kul bisa a bande, i na saajoo fondaa zaa. ²⁴ Sargari juwalkaa Sadok mo goo no din, Lewi borey goo a bande kaŋ ga Irkoy amaanaa sundukoo zaa. I koy

Irkoy sundukoo gorandi. Abiyatar na sargari kaa ka koy hala waatoo kaŋ jamaa kul bisa ka hun koyraa ra. ²⁵ Kokoyoo nee Sadok se: «Irkoy amaanaa sundukoo willi koyraa ra. Nda Abadantaa na alhormo tee ya ne, a ga naŋ ya yee kate ka dii a koyne nda nga nongu henanantaa. ²⁶ Amma nda Abadantaa nee ya ne kaŋ nga si baa agay, aywa, a ma haya tee ya ne kaŋ kan a se.» ²⁷ Kokoyoo nee sargari juwalkaa Sadok se: «Ni faham wala?† Willi koyraa ra nda baani, war nda war iz'aru hinkaa, ni nda ni iz'aroo Ahimas nda Abiyatar iz'aroo Žonatan. ²⁸ Agay, ay ga cindi saajoo ganganoo ra hala waati kaŋ ay duu alhabar kaŋ hun war do.» ²⁹ I n'a tee nda takaa din da, Sadok nda Abiyatar na Irkoy sundukoo willi Žerizalem, i cindi no din.

Dawda na Hušay sanba a ma Absalom monno

³⁰ Dawda ga žigi Zaytupaŋey tondi hondoo ga, a ga hēe, boŋoo ga guma, cee kooney no. Alžamaa kul kaŋ goo a bande, affoo kul mo boŋoo ga guma, ngi mo ga žigi i ga hēe. ³¹ Boro kaa ka nee Dawda se: «Ahitofel goo borey ra kaŋ hanga Absalom ka hawandifutaa tee.» Dawda nee: «Abadantaa, ay g'a ŋaaray ni ga, ma Ahitofel hoyraa tee šenni kaŋ sii nda addalil.» ³² Waatoo kaŋ Dawda koy too tondi hondoo boŋoo ga, nongoo kaŋ ra borey ga sujudu Irkoy se, Arki bora Hušay na Dawda kubay. Hušay bankaaraa kottu, boŋoo kul ti labu. ³³ Dawda nee a se: «Nda ni hanga agay, n'ga tee ya

† **15:27** 15.27 «Ni faham wala?», Ebere šenni ra, almaganaa faa ti «Man'ti gunandikaw ti ni wala?»

ne jeraw. ³⁴ Nda a gar ni nka yee koyraa ra ka koy nee Absalom se: «Kokoyoo, ay ga tee ma ne tam, cee jinaa ni baaba tamoo ti agay, amma sohō ni se ay ga tee tam.» Woo ra hoyraa kaŋ Ahitofel g'a noo Absalom se ay here, n'g'a hasara. ³⁵ Sargari juwalkey Sadok nda Abiyatar goo no din ni bande. Haya kul kaŋ ni maar'a kokoyoo hugoo ra, ma koy a har i se. ³⁶ Ngi iz'aru hinkaa goo no din i bande kaŋ ti Sadok iz'aroo Ahimas nda Abiyatar iz'aroo Žonataŋ. Haya kul kaŋ war maar'a, war ma Ahimas nda Žonataŋ sanba ka alhabar daŋ ay ra.» ³⁷ Dawda ceroo Hušay koy Žerizalem, alwaatoo din da no Absalom ga huru Žerizalem.

16

Siba koy ŋaayan noo Dawda nda nga borey se

¹ Dawda nka bisa kayna tondi hondoo boŋoo ga kaŋ Mefibošet tamoo Siba kaa k'a kubay nda farka hinka kaŋ a n'i hanse kaaruyan se kaŋyaŋ boŋ takula zangu hinka (200) goo, nda alaneb-ize koga gabante zangu (100), nda tuuri-ize zangu (100), nda alaneb hari moora hunbar foo. ² Kokoyoo nee Siba se: «Macin no n'g'a tee hayey wey se?» Siba nee: «Farkey man'ti kala kokoyoo alaayaney kaarumaa, takulawey nda tuuri-izey ti soogey ŋaahayaa, boro kaŋ dira saajoo ra ka fara ga alaneb hari haŋ ka nga jawoo kaa.» ³ Kokoyoo nee: «Man ni koyoo iz'aroo?» Siba nee kokoyoo se: «A cindi Žerizalem, zama a nee kaŋ Izirayel borey ga nga baaba laamaa yeeti

nga se hō.» ⁴ Kokoyoo nee Siba se: «Haya kul kaŋ ti Mefibošet wane tee ni wane.» Siba nee: «Ay ga gunguma ma ne, ay koyoo, ay kokoyoo, yala ma alhormo tee ya ne.»

Šimeyi na Dawda danga

⁵ Waatoo kaŋ kokoyoo Dawda too hala Bahurim, Sawul hugoo boro foo hun koyraa ra ka kaa. Maapoo ti Šimeyi, Gera iz'aru no. A fatta ka danga. ⁶ A na Dawda nda borey kaŋ goo a bande warra nda tondi, ka gar jamaa kul nda wongaarey kul goo ma dira Dawda kabe hennaa nda iwaawaa ga. ⁷ Šimeyi ga danga ka nee: «Koy, koy boro wiikaa, boro yaadaa! ⁸ Abadantaa na Sawul hugoo borey kaŋ n'ni wii ka goro dogey ra laamaa ra alhakoo kul kaa ni ra. Abadantaa na kokoytaraa noo ni iz'aroo Absalom se. Sohō ni ne bone ra, zama ni man'ti kala boro wiikaw.» ⁹ Woo ga, Seruya iz'aroo Abišay nee kokoyoo se: «Macin se ir ga naŋ hanši bukaa woo g'ir kokoyoo danga? Ay naŋ ya koy boŋoo kaa jindoo ga.» ¹⁰ Kokoyoo nee: «Macin no ay n'a hasara war se, Seruya iz'arey? Nda a g'ay danga, a ga hin ka tee Abadantaa ka nee a se: <Dawda danga>, may no ma hin ka nee a se: <Macin se n'ga woo tee?> » ¹¹ Dawda nee Abišay nda nga borey kul se: «Ay iz'aroo kaŋ ay n'a hay ga ceeci k'ay wii, soko Benžamen boraa woo. Wa naŋ a ma wowa, zama Abadantaa k'a har a se. ¹² A ga hin ka tee Abadantaa m'ay torraa guna ka dangayaney barmay k'i tee ya ne gomni hō.»

¹³ Dawda nda nga borey na ngi fondaa zaa ka koy. Waati follokaa ra, Šimeyi goo a se beene a ga dira tondi hondoo caraa ga a ga wowa, a ga tondi warra, a ga labu warra. ¹⁴ Kokoyoo nda jamaa kul kaŋ goo a bande too kate Žurdeŋ isaa do, i fara. No din ra i hin ka hunanzam.

Hušay kara Absalom ga

¹⁵ Absalom nda jamaa kul, Izirayel borey kul huru Žerizalem koyraa ra. Ahitofel mo goo a bande. ¹⁶ Waatoo kaŋ Dawda ceroo, Arki boraa Hušay too Absalom jere, Hušay nee Absalom se: «Kokoyoo kaboo ma gay a ra, kokoyoo kaboo ma gay a ra!» ¹⁷ Absalom nee Hušay se: «Ni laadirtaraa ti woo ni ceroo se wala? Macin se mana hanga ni ceroo?» ¹⁸ Hušay nee Absalom se: «Kalaa, kalaa! Boraa kaŋ Abadantaa, nda jamaa, nda Izirayel borey n'a suuba, boraa din bande ay goo, nga bande ay ga cindi. ¹⁹ Koyne mo, may se ay ga tee tam? Man'ti nga iz'aroo se wala? Takaa kaŋ nda ay alhaadimay ni baaba se, nga nda ay ga alhaadimay ni mo se.»

Absalom marga nda nga baaba wahayey

²⁰ Absalom nee Ahitofel se: «Wa ir hoyray nda haya kaŋ ir ga hima k'a tee.» ²¹ Ahitofel nee Absalom se: «Ni baaba wahayey kaŋ a n'i naŋ ne i ma nga hugoo lakkal, koy marga nda ey. Woo ra Izirayel kul ga bay kaŋ n'na ni boŋ konnandi ni baaba se. Woo ra borey kaŋ goo ni bande ga duu bine ka cindi ni bande.» ²² I na hukkum foo cin Absalom se sooro batumaa ra, Absalom koy

marga nda nga baaba wahayey no din Izirayel kul jinoo ra.

²³ Alwaatoo din, hoyray kan Ahitofel n'a har ga hima nda Irkoy meešennoo hunday. A ma tee Dawda here wala Absalom here, Ahitofel hoyraa kul goo nda alkadar follokaa.

17

Hušay na Ahitofel hoyraa hasara

¹ Ahitofel nee Absalom se: «Ay g'a wiri ni ga, nan ya aru zenber woy cindi hinka (12.000) suuba ka tun ka koy huru Dawda cewoo ra hõ cijinoo hunday. ² Ay ga koy kan a ga ka gar a fara, a dusu, ay g'a dirgasandi, de jamaa kul kan goo a bande ga zuru, ay ga kokoyoo hinne kar. ³ Woo banda ga, ay ga kate jamaa kul ni do. Nda bora kan n'g'a ceeci buu ka ben, jamaa kul ga yee ni bande. Nda woo teendi jamaa kul ga duu alaafiya.»

⁴ Šennoo woo kan Absalom nda Izirayel boro beerey se. ⁵ Amma Absalom nee: «Ma Arki bora Hušay mo cee ka hanajer nga mo šennoo se.» ⁶ Hušay koy Absalom do. Absalom nee a se: «Ahitofel n'ir noo nga lakkaloo. Woo kan a n'a har, ir m'a tee nda takaa din da wala ir mas'a tee nda takaa din? Ni lakkaloo noo ir se!» ⁷ Hušay nee Absalom se: «Hiino, hoyraa woo kan Ahitofel n'a noo mana boori.» ⁸ Hušay nee koyne: «Ni hunday ga ni baaba nda nga borey bay. Wongaariyan no. I ga laala, ni mma nee urs kan izey dere a se saajoo ra. Ni baaba man'ti kala wongaari beeri, cijin here a si kani jamaa

bande. ⁹ Nga ne, sohõ n'ga gar a goo ma tugu guusu ra wala tugudoo foo ra. Nda za wongoo sintinoo ga Dawda borey n'ir boroyañ wii, borey kul kañ ga maar'a ga nee: <Absalom jamaa, boro boobo kañ.> ¹⁰ Nda woo teendi, ba ni wonguizey kul wongaaroo, woo kañ ma nee ganjihayla binoo ga hasara, zama Izirayel kul ga bay kañ ni baaba man'ti kala wongaari, boro gaabikoyniyañ goo a se. ¹¹ Woo se ay ga ni hoyray kañ Izirayel kul ma marga ni bande za Dan hala Ber-Šeba, i ma boobo ni mma nee labutaasoo kañ goo teekoo miñoo ga. Ni hunday ma huru i jine ka koy tangam. ¹² Nongu kul kañ ra a goo, ir ga huru cewoo ra ka kañ a ga sanda takaa kañ nda harandañ ga zunbu laboo ga. Nga nda borey kul kañ goo a bande, ba affoo si cindi i ra. ¹³ Nda a zuru ka koy koyra kul kañ no ra, Izirayel kul ga koy nda karfuyañ koyraa din ra, ka nga ferawey cendi nda karfey hala gooroo ra, nongu kañ ra ba feraw foo si cindi.»

¹⁴ Absalom nda Izirayel borey kul nee: «Arki boraa Hušay hoyraa baa Ahitofel wanoo.» Abadantaa hunday no ma kayandi ka Ahitofel hoyray boryaa hasara, hala Abadantaa ma bone zumandi Absalom ga.

Dawda koy Žurdeñ isaa deñ

¹⁵ Woo banda ga, Hušay koy sargari juwalkey Sadok nda Abiyatar do. Hayaa kañ Ahitofel n'a har Absalom nda Izirayel boro beerey se, nda woo kañ nga hunday n'a har, a n'a kul filla sargari juwalkey se. A nee: ¹⁶ «Sohõ wa cahã ka dontokaw sanba Dawda do a ma nee a se: <Masi

kani saajoo ganganoo ra, ma deŋ hala kokoyoo nda borey kul kaŋ goo a bande masi koy halaci.›
»

¹⁷ Woo gar Žonataŋ nda Ahimas goo En-Rogel. Koŋŋa foo koy alhabar daŋ i ra, ŋgi mo koy alhabaroo too Dawda se, zama i si baa ŋgi ma huru koyraa ra, borey masi koy dii ngey. ¹⁸ Woo kul, arusooga foo dii ey, a koy a har Absalom se. Kaŋ ŋgi boro hinkaa dii woo, i cahã ka koy Bahurim koyraa ra aru foo hugoo ra. Day foo goo aroo hugoo batumaa ra. I zunbu dayoo ra. ¹⁹ Hugoo koyoo wandoo na kunta daaru dayoo miŋoo ga ka attam yendi a boŋ hala borey masi šikka. ²⁰ Absalom tamey koy woyoo hugoo do ka nee: «Man Ahimas nda Žonataŋ?» Woyoo nee i se: «I na gooroo haroo deŋ.» I n'i fisi, i mana dii ey, i willi Žerizalem. ²¹ Waatoo kaŋ i koy, ŋgi boro hinkaa fatta dayoo ra ka koy šennoo har kokoyoo Dawda se. I na hoyraa har Dawda se kaŋ Ahitofel n'a noo Absalom se: «Wa tun ka Žurdeŋ isaa deŋ tanba.» ²² Dawda nda nga jamaa kul tun ka Žurdeŋ isaa deŋ. Hala moo ga boo, ba boro foo mana cindi kaŋ mana deŋ.

²³ Kaŋ Ahitofel dii kaŋ nga hoyraa mana teendi, a na nga farkaa soolu ka koy nga hugoo do nga koyraa ra. A na nga šenni kokorantey har nga hugoo borey se, a na nga boŋ deejii ka buu. Takaa woo nda a buu, i n'a sutura nga baaba saaraa ra.

Dawda too Mahanayim

²⁴ Woo banda ga, Dawda koy Mahanayim. Woo gar Absalom goo ma Žurdeŋ isaa deŋ, nga nda

Izirayel borey kul kaŋ goo a bande. ²⁵ Absalom na Amasa daŋ nga wongu-izey jine Žowab dogoo ra. Amasa man'ti kala aru foo kaŋ maapoo ti Yeter, izoo. Yeter man'ti kala Izirayel boro* kaŋ nga nda Nahaš† ize woyoo Abigayel fonay. Abigayel man'ti kala Seruya woyme. Seruya man'ti kala Žowab naa. ²⁶ Izirayel borey nda Absalom koy ngi kaloo gorandi Galad gandaa ra.

²⁷ Waatoo kaŋ Dawda too Mahanayim, Nahaš iz'aroo Sobi kaŋ hun Raba, Amon borey koyraa ra, nda Amiyel iz'aroo Makir kaŋ hun Lo-Dabar, nda Galad bora Barzilay kaŋ hun Rogelim ²⁸ kate daarijiyaŋ, nda jinayyaŋ, nda labu kusuyaŋ, nda alkama, nda orž, nda farin, nda taasuu gurunbu haaganteyaŋ, nda dunguri, nda dunguri dumi, nda haagariyaŋ, ²⁹ nda yuu, nda waahoonu, nda adabba buuna, nda haw waa gašiyaŋ. I kate woo kul Dawda nda jamaa kaŋ goo a bande se hala i ma ŋaa, zama i nka nee ngi boŋ se: «N'ga gar jamaa woo heray, i fara, i jaw saajoo ra.»

18

Dawda borey hin Absalom borey

¹ Dawda na jamaa kabu kaŋ goo a bande, boro zenber foo (1.000) kul a na boŋkoyni daŋ a jine, boro zangu (100) kul a na boŋkoyni daŋ a jine. ² A na jamaa zamna zamna hinza k'i

* **17:25** 17.25 «Izirayel boro», hantum fooyaŋ ga nee «Isimayel boro», Taarikey 1na 2.17. † **17:25** 17.25 «Nahaš», hantum fooyaŋ ga nee «Yišay», Taarikey 1na 2.13.

sanba, zamna foo a na Žowab dan a jine. A na Seruya iz'aroo Abišay, Žowab armaa dan zamna foo jine. A na Gat bora Ittay dan zamna hinzantoo jine. Woo banda ga, kokoyoo nee jamaa se: «Agay hunday ga koy war bande.»

³ Amma jamaa nee a se: «Kalaa, n'si hima ka koy ir bande, zama nda ir zuru, borey si dii ir, ba nda ir jamaa jere faa buu, borey si dii a. Ni foo ga hima nda sanda ir boro zenber woy (10.000). A ga boori ma goro koyraa ra, zama n'ga hin ka boro sanba k'ir faaba wongoo ra.»

⁴ Kokoyoo nee: «Woo kan tee war se, nga no ay g'a tee.» Kokoyoo koy kay koyraa mijoo ga, jamaa ga fatta zangu foo-foo (100) nda zenber foo-foo (1.000) ka koy wongu. ⁵ Kokoyoo nee Žowab, nda Abišay, nda Ittay se: «W'a tee ay sabbu se, war ma mossoyaada arusoogaa se kan ti Absalom.» Waatoo kan kokoyoo ga Absalom šennoo har bonkoyney se, jamaa kul ga maa.

⁶ Jamaa fatta ka koy saajoo ra ka Izirayel wongu. Wongoo mana teendi kala Efrayim hawsaa tuurey ra. ⁷ No din ra Dawda borey hin Izirayel jamaa. Hanoo din, i n'i kar karyan beeri, aru zenber waranka (20.000) no i n'a wii. ⁸ Wongoo beeri ka gandaa kul dii. Borey kan buu tuuroo ra boobo nda borey kan takuba n'i wii.

Absalom buuroo

⁹ Absalom koy kan Dawda borey ga. Absalom goo lanbaana foo bon, lanbaanaa koy huru tuurijnaa beeri foo kaboo cire. Absalom bonoo kotay tuuroo ra, lanbaanaa zuru ka hun a cire, Absalom deiji beene nda ganda game. ¹⁰ Aru foo

kaŋ dii woo kaŋ tee, a koy a har Žowab se ka nee: «Ay dii Absalom a ga deeja tuuri beeri foo ra.»

¹¹ Žowab nee bora se kaŋ na alhabaroo tee a se: «N'dii a, macin se man'a kar a ma buu dogoo din da? Ya ni noo nzorfu kaaray tamma boŋ woy (10) nda wongu-ize gamahaw foo.»

¹² Amma aroo nee Žowab se: «Ba nda n'na nzorfu kaaray tamma boŋ zenber (1.000) daŋ ay kaboo ra, ay kaboo si too kokoyoo iz'aroo do, zama ir maa yaamaroo kaŋ kokoyoo n'a noo ni, nda Abišay, nda Ittay se ka nee: <Wa hawgay ay sabbu se, boro kul masi too arusoogaa do kaŋ ti Absalom.> ¹³ Nda ya nka zanba k'a wii, kokoyoo ga bay a ga, ni hunday ma koy kay ya here.»

¹⁴ Žowab nee: «Ay s'ay boŋ farandi ka kay ni jine ka haŋajer ma ne.»

Ka gar Absalom goo tuuroo ga a ga huna, Žowab na yaaji hinza zaa kaboo ra ka koy Absalom hay nda ey binoo ra. ¹⁵ Arusooga woyaa (10) kaŋ ga

Žowab wongu jinawey zaa na Absalom windi k'a kar k'a wii. ¹⁶ Žowab na hilli hēenandi ka wongu kayandi, jamaa fay nda ka Izirayel borey gaaray.

¹⁷ I na Absalom bukaa zaa k'a warra guusu beeri ra hawsaa ra, i na tondi boobo marga a boŋ. Woo banda ga, Izirayel borey kul zuru ka koy, affoo kul nga do.

¹⁸ Waatoo kaŋ Absalom ga huna, a nka tondi kuku kayandi nga boŋ se Kokoyoo gooroo ra, a nka nee nga boŋ se: «Ay sii nda iz'aru kaŋ ga kate ay maapoo ma cindi.» A na nga maapoo daŋ tondi kukoo ga. Woo se hala hō borey ga nee tondoo din se Absalom hongandihayaa.

Dawda maa Absalom buuroo

¹⁹ Sargari juwalkaa Sadok iz'aroo Ahimas nee: «Naŋ ya zuru ka koy alhabaroo woo har kokoyoo se kaŋ Abadantaa ciiti a se k'a kaa nga iberey kabey ra.» ²⁰ Žowab nee a se: «Hõ man'ti ni no ma alhabar hennaa woo toondi. Han foo n'ga hin ka alhabar henna tana noo, amma hõ masi koy alhabaroo woo har, zama kokoyoo iz'aroo ka buu.» ²¹ Žowab nee Kuš boro foo se: «Koy hayaa kaŋ n'dii a har kokoyoo se.» Kuš bora a gunguma Žowab jine, nga banda ga, a zuru ka koy. ²² Woo kul banda ga, Sadok iz'aroo Ahimas yee ka nee Žowab se: «Haya kul kaŋ no, agay mo ga zuru Kuš bora a bande ka koy.» Žowab nee: «Ay izoo, macin se n'ga baa ma zuru? N'si duu alhabaroo woo ra haya kul. » ²³ Ahimas nee: «Haya kul kaŋ no, ay ga zuru ka koy.» Žowab nee: «Aywa a boori, koy.» Ahimas zuru ka koy nda Žurdeŋ isaa ganganoo fonda a, a na Kuš bora a jin ka too.

²⁴ Woo gar Dawda goo ma goro ganbu hinkaa game. Lakkalkaa žigi ceta a kaŋ koyra a kuubi k'a bere miŋoo soora a boŋ, a na nga boŋoo jer, a ga aru foo honnay kaŋ ga zuru. ²⁵ Lakkalkaa kaati k'a har kokoyoo se. Kokoyoo nee: «Nda nga foo no, alhabar henna bara a kone.» Aroo goo ma man kayna-kayna. ²⁶ Lakkalkaa ga dii boro tana kaŋ ga zuru ka kaa. A kaati k'a har koyra a miŋoo lakkalkaa se ka nee: «Aru tana foo koyne kaŋ goo ma zuru ka kaa.» Kokoyoo nee: «Nga mo alhabar henna no a ga kate a.» ²⁷ Lakkalkaa nee: «Ay diyanoo ga, aru jina a zuru takaa ga hima nda Sadok iz'aroo Ahimas zuru takaa.» Kokoyoo

nee: «Boro henna no, alhabar henna no a ga kate a.»

²⁸ Ahimas kaati ka nee kokoyoo se: «Baani ma kaa ni ga.» A na nga ndumoo sinji laboo ra ka gunguma kokoyoo jine ka nee: «Albarka ma bara Abadantaa, ni Koyoo se, zama borey kaŋ tun ay koyoo, ay kokoyoo se, Irkoy n'i daŋ ni kaboo ra.» ²⁹ Kokoyoo nee: «Arusoogaa Absalom binde, a ga saabu wala?» Ahimas nee: «Waatoŋ kaŋ Žowab ga kokoyoo tamey donto, agay nda ni tam tana, ay ga maa hoolo beeri jamaa ra, amma ay si bay haya kaŋ no.»

³⁰ Kokoyoo nee: «Kay ne jere ga.» Ahimas kay jere ga ka batu. ³¹ Woo banda ga, Kuš bora kaa, a nee: «Ay koyoo, ay kokoyoo, haŋajer alhabar henna se, hõ Abadantaa ciiti ma ne ka ni kaa ni iberey kaŋ tun ma ne kabey ra.» ³² Kokoyoo nee Kuš bora se: «Arusoogaa Absalom binde, a ga saabu wala?» Kuš bora nee: «Ay koyoo, ay kokoyoo, ni iberey nda borey kul kaŋ tun ni, kokoyoo se kaŋ ngi ma ifutu tee ma ne, i kul ma tee sanda arusoogaa takaa!»

19

Dawda na nga izoo Absalom buuroo hēe

¹ Waatoŋ kaŋ kokoyoo maa Absalom buuroo, a jijiri, a žigi soorohugu-izoo ga kaŋ goo koyraa miŋoo ga ka hēe no din. A ga dira a ga nee: «Ay iz'aroo Absalom, ay iz'aroo, ay iz'aroo Absalom! Nda a gar ba agay ka buu ni dogoo ra, Absalom, ay iz'aroo, ay iz'aroo!»

2 Žowab duu alhabar kaŋ nee: «Nga ne, kokoyoo goo binemarayyan ra, a ga Absalom buuroo hēe.» 3 Hanoo din, jamaa zaameyanoo bere ka tee hēeni jamaa kul ra, zama i nka maa borey ga nee: «Kokoyoo binoo maray nga iz'aroo buuroo maaganda.» 4 Hanoo din, jamaa huru koyraa ra nda tuguyan, ni mma nee boroyaŋ kaŋ zuru wongoo se, haawi duu ey. 5 Kokoyoo na nga ndumoo daabu, a ga jinde jer ka kaati ka nee: «He ay iz'aroo Absalom! Absalom, ay iz'aroo, ay iz'aroo!»

6 Žowab koy kokoyoo do hugoo ra ka nee: «N'na ni borey kul haawandi hō, ngi kaŋ na ni hundoo hallasi, i na ni hallasi, i na ni iz'arey nda ni ize woyey hallasi, i na ni wandey hallasi, i na ni wahayey hallasi. 7 N'ga baa borey kaŋ ga konna ni, n'ga konna borey kaŋ ga baa ni, hō ni mma cebe kaŋ boŋkoyney nda borey man'ti baffoo ma ne. Hō ay bay kaŋ nda a gar Absalom nka huna, de ir kul buu, woo ga kan ma ne. 8 Sohō tun ka fatta, ma šelan ni borey se hala biney ma kani ni ga. Ay ga žee nda Abadantaa, nda mana fatta, ba wongu-ize foo si cindi ni bande hō cijinoo. De hayaa kaŋ ga duu ni ga laala ka bisa haya futey kul kaŋ duu ni za ni zankataraa ga hala hō.» 9 Woo banda ga, kokoyoo tun ka koy goro koyraa miŋoo ga. Jamaa duu alhabar kaŋ nee: «Nga ne, kokoyoo goo ma goro koyraa miŋoo ga.» Jamaa kul koy kokoyoo do. Woo gar Izirayel wongu-izey kul kaŋ cindi Absalom bande nka zuru ka koy, affoo kul nga do.

Dawda soolu ka yee Žerizalem

¹⁰ Izirayel alkabiilawey kul ra, borey na šennoo cendi ka nee: «Kokoyoo Dawda k'ir kaa ir iberey kabey ra, nga k'ir kaa Filisti borey kabey ra. De sohō, nga no ma gandaa naŋ ka zuru Absalom se. ¹¹ Ka gar Absalom kaŋ ir n'a yon a ma tee ir kokoyoo buu wongoo ra. Sohō macin no ir g'a batu ka kokoyoo yeeti dogoo ra?» ¹² Kokoyoo Dawda donto ka nee sargari juwalkey Sadok nda Abiyatar se: «Wa šelaŋ Žuda boro beerey se ka nee: <Macin se war ga tee bandakooro kaŋ ga kokoyoo yeeti nga hugoo do ka gar šennoo kaŋ goo Izirayel kul ra too kokoyoo do? ¹³ War man'ti kala ay armey, war man'ti kala ay kuroo nda ay hamoo, macin se war ga tee bandakooro ka kokoyoo yeeti nga dogoo ra?» ¹⁴ War ma nee Amasa mo se: <Man'ti ay kuroo nda ay hamoo ti ni wala? Irkoy ma goy goy ay ga nda mana tee hala abada wongu-izey boŋkoynoo Žowab dogoo ra.> ¹⁵ Dawda na takaa woo da tee ka Žuda borey kul taa, i kul yadda sanda boro folloku. I na boro donto a ma koy nee kokoyoo se: <Yee kate, ni nda ni borey kul.> »

Dawda yaafa Šimeyi se

¹⁶ Kokoyoo na fondaa zaa ka willi, a too kate hala Žurdeŋ isaa do. Žuda borey na cere marga Gilgal koyraa ra ka soolu ka kokoyoo kubay k'a faaba a ma deŋ. ¹⁷ Gera iz'aroo Šimeyi kaŋ ti Benžameŋ boro kaŋ ga hun Bahurim cahã ka doo Žuda borey bande ka kokoyoo Dawda

kubay. ¹⁸ Benžamen boro zenber foo (1.000) goo a bande, nda Siba kaŋ ti Sawul goykaw, nga, nda nga iz'aru woy cindi guwaa (15), nda nga tam warankaa (20). I too kate Žurdeŋ isaa ga za kokoyoo mana too kate. ¹⁹ Deŋandikey deŋ ka koy kokoyoo hugoo borey deŋandi jina nda woo kaŋ ga kan a se. Waatoo kaŋ kokoyoo na Žurdeŋ isaa deŋ, Gera iz'aroo Šimeyi na nga boŋ kaŋandi kokoyoo jine. ²⁰ A nee kokoyoo se: «Ay koyoo mas'ay layboo dii ya ne. Haya laalaa kaŋ ay n'a tee kaŋ agay, ni tamoo n'a tee ma ne, hanoo kaŋ ay koyoo, ay kokoyoo ga fatta Žerizalem, dirpa a, mas'a dii ni binoo ra. ²¹ Zama hō agay, ni tamoo bay kaŋ ay na zunubu tee. Nga ne, hō agay ti boro jinaa Isufi borey kul ra kaŋ kaa k'ay koyoo, ay kokoyoo kubay.»

²² Seruya iz'aroo Abišay na šennoo zaa ka nee: «Boraa kaŋ Abadantaa n'a yon, Šimeyi n'a danga, Šimeyi si hima ka wiiyandi wala?» ²³ Amma Dawda nee: «Seruya iz'arey, macin bara war se woo ra? Macin se hō n'ga tee ya ne nkuway? Boro ga hima ka wiiyandi hō Izirayel ra wala? Zama ay ga naanay ka bay kaŋ hō agay ti Izirayel kokoyoo.» ²⁴ Woo banda ga, kokoyoo nee Šimeyi se: «Abada n'si buu.» Kokoyoo n'a žee a se.

Dawda waafaku nda Mefibošet

²⁵ Sawul haamaa Mefibošet mo zunbu ka koy kokoyoo kubay. Za hanoo kaŋ kokoyoo koy hala a yee kate nda baani, Mefibošet mana nga cewey numay, a mana nga kaaboo hanse, a mana

nga bankaarawey jumay. ²⁶ Waatoo kaŋ a hun Žerizalem ka koy kokoyoo kubay, kokoyoo nee a se: «Mefibošet, macin se mana hanga ay bande?» ²⁷ A nee: «Ay koyoo, ay kokoyoo, ay tamoo k'ay zanba, ka gar agay, ni tamoo nka nee: <Ay g'ay farkaa hanse ka žigi a boŋ ka hanga kokoyoo>, zama bongu ti agay. ²⁸ Amma a koy agay, ni tamoo maanoo hasara ay koyoo, ay kokoyoo do. Amma ay koyoo, ay kokoyoo ga hima nda Irkoy almalayka. Woo ra, hayaa tee kaŋ ga kan ma ne. ²⁹ Zama hayaa kaŋ ay baaba hugoo kul n'a tee ma ne si hima nda de kala buuyan, ka gar n'n'ay dan borey ra kaŋ ga goro ka ŋaa ni bande. Macin ti hayaa kaŋ ay g'a may kokoyoo ga ka haya tana wiri a ga koyne?» ³⁰ Kokoyoo nee a se: «Macin ti šenney wey kul addaliloo? Ay kayandi ka labey zamna ni nda Siba game.» ³¹ Mefibošet nee kokoyoo se: «Siba m'a kul zaa, zama ay koyoo, ay kokoyoo willi kate nda baani nga hugoo do.»

Dawda na Barzilay beerandi

³² Galad bora a Barzilay doo ka hun Rogelim koyraa ra ka bisa nda Žurden isaa, nga nda kokoyoo, a na kokoyoo naŋ Žurden isaa jere ka willi. ³³ Barzilay hanse ka žen, jiiri woyyaaha (80) bara a se. Waatoo kaŋ kokoyoo goo Mahanayim koyraa ra, haya kul kaŋ ga kokoyoo ga too, a n'a tee a se, zama almankoyni no. ³⁴ Kokoyoo nee Barzilay se: «Kaa ay bande Žerizalem ay do, ay ga ni noo haya kul kaŋ ga n'ga too.» ³⁵ Amma Barzilay nee kokoyoo se:

«Jiiri marje ka cindi agay aloomuroo ra hala ya hanga kokoyoo ka koy Žerizalem? ³⁶ Hō jiiri woyyaaha (80) bara ya ne. Ay ga hin ka ihenna nda ilaala kaa cere ra wala? Agay, ni tamoo, ay ga hin ka maa haya kaŋ ga ŋandi nda haya kaŋ ga haŋandi kaani wala? Ay ga hin ka maa ba donkaw arey nda woyey jindey kaani wala? Macin se ay ga tee ay koyoo, ay kokoyoo se jeraw koyne? ³⁷ Waati kayna ay ga Žurdeŋ isaa deŋ ni bande, ay kokoyoo. Adiŋi macin se n'ga alhakoo woo tee ya ne? ³⁸ Ay g'a wiri ni ga, naŋ ya yee ay koyraa ra ka buu ay baaba nda ay ŋaa saarawey jere. Ay iz'aroo Kimham ne, a ma koy ni bande, he ay koyoo, ay kokoyoo, haya tee a se kaŋ kan ma ne.» ³⁹ Kokoyoo nee: «Aywa, Kimham ma kaa ay bande, ay ga haya tee a se kaŋ kan ma ne, haya kul kaŋ n'n'a wiri ay ga, ay g'a tee ma ne.»

⁴⁰ Waatoo kaŋ jamaa kul na Žurdeŋ isaa deŋ, de kokoyoo mo deŋ, kokoyoo na Barzilay summu ka gaara a se, woo banda ga, Barzilay koy nga nongoo ra. ⁴¹ Kokoyoo na Gilgal koyraa fondaa sanbu, Kimham koy a bande. Žuda borey kul nda Izirayel jamaa jeroo goo kokoyoo bande Žurdeŋ isaa deŋyanoo do.

Yenje huru Žuda borey nda Izirayel borey game

⁴² Izirayel jamaa kul kaa kokoyoo do ka nee a se: «Macin se ir armye, Žuda borey hinne ka ni kom borey ga ka ni deŋandi, ni, kokoyoo nda ni hugoo borey, nda Dawda borey kul kaŋ goo a bande?» ⁴³ Žuda borey kul na Izirayel borey zaabi ka nee: «Ir nka woo tee, zama ir kokoyoo,

ir boro maana no. Woo too war ma futu wala? Ir nka kokoyoo ŋaayanoo ŋaa wala? A nk'ir noo haya wala?»⁴⁴ Izirayel borey na Žuda borey zaabi ka nee: «Ir ga kokoyoo may cee woy (10) ka bisa war. Ir ga Dawda hunday may ka bisa war. Macin se war g'ir kaynandi? Man'ti ir ti boro jinawey kaŋ kayandi ir ma kokoyoo willi kate?» Amma ŧennoo kaŋ Žuda borey n'a har laala nda Izirayel borey wanoo.

20

Šeba ture Dawda ga

¹ Alwaatoo woo gar, aru attabiya futukoyni foo goo no kaŋ maapoo ti Šeba, baaboo maapoo ti Bikiri, Benžameŋ boro no. A na hilli hēenandi ka nee: «Ir haya kul sii Dawda ga, haya kul sii ir nda Yišay iz'aroo woo game. Izirayel, war boro foo kul ma koy nga do.»

² Izirayel borey kul hun Dawda bande ka hanga Bikiri iz'aroo, Šeba bande. Amma Žuda borey denji ŋi kokoyoo ga, i n'a dum za Žurdeŋ isaa ga hala Žerizalem.

³ Dawda koy nga do Žerizalem. Nga wahay woyaa (10) kaŋ a n'i naŋ i ma hugoo lakkal nga dumaa ga, a n'i daŋ hugu foo ra k'i lakkal henna. Haya kul kaŋ ga i ga too, a g'a noo i se, amma a si marga nda ey. I cindi i ga daaba hala hanoo kaŋ ra i ga buu, i cindi i ga huna takaa din sanda woyyaŋ kaŋ kurney buu.

Žowab na Amasa wii

⁴ Woo banda ga, kokoyoo nee Amasa se: «Ay ga ni noo jirbi hinza ma Žuda wongu-izey cee kate i ma kaa ne ra, ni hunday, ma kaa i bande.»

⁵ Amasa koy Žuda borey cee kate, amma a bisa jirbi hinnaa kaŋ kokoyoo n'a kayandi a se. ⁶ Woo ga, Dawda nee Abišay se: «Sohō Bikiri iz'aroo Šeba ga kaa ka hasaraw tee ir se kaŋ bisa Absalom wanoo. Ni hunday m'ay arey zaa k'a gaarandi a masi koy duu koyra cetekoyni ka dere ir se.»

⁷ Žowab borey fatta k'a gaarandi, ngi nda Keret borey, nda Pelet borey, nda wongaarey kul. I fatta Žerizalem ka Bikiri iz'aroo Šeba gaarandi. ⁸ Waatoo kaŋ i too tondi beeroo jeroo ga kaŋ goo Gabawoŋ, Amasa ne ka huru jiney ra. Woo gar Žowab na gamahaw foo daŋ nga bankaarawey ga kaŋ goo jindoo ra, takuba foo kaŋ goo jaŋoo ra goo nga gamahawoo ga kaŋ goo centoo ga. Waatoo kaŋ Žowab ga koy, takubaa kaŋ. ⁹ Žowab nee Amasa se: «N'ga saabu ag'armaa?» A na nga kabe hennaa ka Amasa kaaboo dii k'a summu. ¹⁰ Takubaa kaŋ goo Žowab kaboo ra, Amasa man'a laasaabu, Žowab n'a hay nda a gundoo ra cee folloku, teeley doori ganda. Amasa buu bila nda a m'a kar koyne. Woo banda ga, Žowab nda nga armaa Abišay koy Bikiri iz'aroo Šeba gaarandi.

¹¹ Žowab arusoogey affoo kay Amasa bukaa jere ka nee: «Boro kaŋ ga baa Žowab nda wey kaŋ goo Dawda bande ma hanga Žowab.» ¹² Woo gar Amasa goo ma bilimbilim kuroo ra fondaa

gamoo ra. Kaŋ aroo dii kaŋ jamaa kul kay, a na Amasa cendi k'a ka koy faari foo ra ka bankaaray foo gum a ga, zama a dii kaŋ boro kul kaŋ too a do ga kay. ¹³ Waatoo kaŋ a na Amasa kaa fondaa ra, borey kul bisa ka hanga Žowab bande, ka koy Bikiri iz'aroo Šeba gaarandi.

Šeba buuroo takaa

¹⁴ Žowab na Izirayel alkabiilawey laamawey kul dunbu ka bisa ka koy hala Abel-Bet-Maaka. Beri borey kul marga ka hanga a bande. ¹⁵ Nga nda nga borey kaa ka Šeba wanga k'a dan game Abel-Bet-Maaka. I na labu zuku cere boŋ koyraa cetaa ga, jamaa kul kaŋ goo Žowab bande na cetaa fanši hala ngi m'a kaŋandi.

¹⁶ Woy lakkalkoyni foo kaŋ goo koyraa ra kaati ka nee borey se kaŋ goo koyraa se taray: «Wa haŋajer ya ne, wa haŋajer ya ne! Wa nee Žowab se kaŋ a ma kaa ne ya šelaŋ a se.» ¹⁷ Žowab man a, woyoo nee: «Ni ti Žowab wala?» Žowab nee: «Agay no!» Woyoo nee: «Haŋajer ni koŋŋaa šenney se!» Žowab nee: «Ay ga haŋajer ma ne.» ¹⁸ Woyoo šelaŋ koyne ka nee: «Waatoo din alaada ra borey ga nee: <Ir ma koy Abel lakkaloo ceeci.> Takaa woo nda hayey ga hanse. ¹⁹ Izirayel ra, ir koyraa no ma hanse ka bara nda alaafiya nda laadirtaray. Ni, n'ga baa ma koyra halaci kaŋ ti koyra beeri. Macin se n'ga baa ma Abadantaa tuboo tuusu?» ²⁰ Žowab zaabi ka nee: «Jam, ay si baa ya haya tuusu wala ya haya halaci! ²¹ Man'ti woo no, Efrayim tondi hondey aru foo kaŋ maapoo ti Šeba, Bikiri iz'aroo, nka

ka tun kokoyoo Dawda se. Wa nga hinne dan ay kaboo ra, ay ga koyraa taŋ.» Woyoo nee Žowab se: «Aywa, ir ga boŋoo warra ma ne nda cetaa.»

²² Woyoo koy ūelan jamaa kul se nda lakkal. I na Bikiri iz'aroo ūeba boŋoo dunbu ka boŋoo warra Žowab se. Woo ga, Žowab na hilli hēenandi, i na koyraa taŋ, i say ka mooru koyraa, affoo kul koy nga do. Woo banda ga, Žowab willi Žerizalem kokoyoo do.

Dawda goykey jineborey maapey

²³ Žowab ti Izirayel wongu-izey kul jineboraa. Yehoyada iz'aroo Benaya ti Keret borey nda Pelet borey jineboraa. ²⁴ Adoram ti waazibi goyey jineboraa. Ahilud iz'aroo Žozafat goo kaddaasey gande. ²⁵ Sewa ti hantumkaw. Sadok nda Abiyatar ti sargari juwalkey. ²⁶ Ira, Yahir boro foo mo man'ti kala Dawda sargari juwalkaw.

21

Jiiri hinza heray tee Izirayel ra

¹ Dawda waati, heray tee gandaa ra jiiri hinza cere bande. Dawda na Abadantaa ibaayoo ceeci, Abadantaa nee a se: «Sawul nda nga hugoo borey kaŋ na kuri mun ka Gabawoŋ borey halaci, nga ga ka kate war ga woo.»

² Kokoyoo ciya Gabawoŋ borey se ka ūelan i bande. Gabawoŋ borey man'ti Izirayel boro. Ngi ti Amor borey kaŋ cindi.* Izirayel borey nka allaahidu zaa kaŋ i si wiiyandi, amma woo kul,

* **21:2** 21.2 Žozuwe 9.3-27.

Sawul faasayanoo Izirayel borey nda Žuda borey se, a ceeci nga ma Gabawoŋ borey wii. ³ Dawda nee Gabawoŋ borey se: «Macin no ay ga hin k'a tee war se? Macin nda ay ga hin ka zunuboo woo tuusu hala war ma gaara Abadantaa jamaa se?» ⁴ Gabawoŋ borey nee a se: «Nzorfu kaaray wala wura si ir, nda Sawul, nda nga hugoo borey gamoo hanse, de mo ir sii nda hinay ka boro wii Izirayel borey ra.» Dawda nee: «Macin no war ga baa y'a tee war se?» ⁵ I nee kokoyoo se: «Aroo nka baa nga m'ir wii, a goo a do nga m'ir tuusu k'ir derandi Izirayel gandaa kul ra. ⁶ Adiŋi wa ir noo nga iz'arey ra boro iyye, ir g'i deejj Abadantaa jine Gibeya, Sawul koyraa ra, Sawul kaŋ Abadantaa n'a suuba.» Kokoyoo nee: «Ay g'i noo war se.»

⁷ Sawul haamaa kaŋ ti Mefiboŋet, Žonatan iz'aroo, Dawda mana yadda k'a noo amaanaa maaganda kaŋ goo Dawda nda Sawul iz'aroo Žonatan game kaŋ i n'a tee Abadantaa maapoo ga. ⁸ Aya ize woyoo Rispa iz'aru hinkaa kaŋ a duu ey Sawul se kaŋyaŋ ti Armoni nda Mefiboŋet, kokoyoo Dawda n'i dii. Sawul ize woyoo Merab† iz'aru guwaa kaŋ a duu ey Barzilay iz'aroo Adiriyel se, kaŋ si hun kala Mehola koyraa ra, a na ngi mo dii. ⁹ A n'i daŋ Gabawoŋ borey kabey ra, i n'i deejj tondi hondoo ga Abadantaa jine. Aru iyyaa kul buu cere bande. Wiiyanoo woo mana teendi kala hegaa zaari jinawaye ga, orž hegaa sintinoo ga.

¹⁰ Aya ize woyoo Rispa na saaku kasa zaa

† **21:8** 21.8 «Merab», hantum fooyaŋ ga nee «Mikal».

k'a daaru tondoo boŋ, za hegaa sintinoo ga ka koy hala ncirpoo waati. Zaaroo kul a ga cirawey gaaray i masi zunbu a ga, cijin here a ga ganjihoogawey gaaray. ¹¹ Woo kaŋ Aya ize woyoo Rispa kaŋ ti Sawul wahayoo n'a tee, i n'a har Dawda se. ¹² Woo ga, Dawda koy Sawul nda nga iz'aroo Žonataŋ birey zaa Yabeš kaŋ goo Galad, gorokey do. Ngi no ka bukawey zay ka hun Bet-Šeyan farroo ra. Waatoo kaŋ Filisti borey na Sawul kar Gilbowa, i na bukawey deejii no din. ¹³ Dawda na Sawul bukaa birey nda nga iz'aroo Žonataŋ bukaa birey zaa ka kaa. Borey kaŋ deejandi, i na ngi mo birey marga. ¹⁴ I n'i sutura Sawul birey nda nga iz'aroo Žonataŋ birey bande Benžamenŋ gandaa ra Sela, Sawul baaba Kiš saaraa ra. Haya kul kaŋ kokoyoo n'a har, i g'a tee. Woo banda ga, Irkoy na gandaa ŋaarayroo taa.

*Izirayel borey hin Filisti borey
(Taarikey 1na 20.4–8)*

¹⁵ Filisti borey kaa ka Izirayel wongu koyne. Dawda zunbu ka koy nda nga tamey ka Filisti borey tangam, Dawda fara. ¹⁶ Aru kaŋ maapoo ti Rafa banda-ize foo goo Filisti borey ra kaŋ se i ga nee Yisbi-Benob. A goo nda yaaji kaŋ teendi alhan ra, yaajoo boŋoo tiŋaa ti kilo hinza nda jere. Takuba taji ga hawa centoo ga. Aroo woo nee kaŋ nga ga Dawda wii. ¹⁷ Amma Seruya iz'aroo Abišay koy Dawda faaba ka Filisti boraa kar k'a wii. Woo ga, Dawda borey žee Dawda se ka nee: «N'si hima ka yee ka koy ir bande wongu ra koyne, masi kaa ka Izirayel gaayoo wii.»

18 Woo banda ga, wongu foo tun koyne Filisti borey ga Gob koyraa ra. Wongoo din ra, Huša koyraa boro kaŋ se i ga nee Sibekay na Saf wii. Saf da man'ti kala Rafa banda-ize. 19 Wongu foo yee ka tun Filisti borey ga Gob koyraa ra. Kaŋ a teendi, Yare-Oregim iz'aroo Elhanan kaŋ ti Betelehem boro na Gat boraa Goliyat‡ wii Filisti borey ra. Filisti boraa din goo nda yaaji kaŋ bundoo ga hima nda maalawey kaymi bundoo. 20 Wongu foo yee ka tun Gat. Filisti borey ra, aru foo goo no kaŋ goo nda kayyan, kabe-ize iddu bara kabe foo kul ga, cew-ize iddu goo cee foo kul ga, i kul margantaa ti waranka cindi taaci (24). Nga mo man'ti kala Rafa banda-ize. 21 A ga Izirayel wow. Dawda armaa Šimeya iz'aroo Zonatan n'a wii. 22 Boro taacaa woo man'ti kala Rafa banda-izeyan, i si hun kala Gat koyraa ra. Dawda nda nga borey n'i wii.

22

Dawda don ka albarka daŋ Irkoy se (Zabur 18)

1 Waatoo kaŋ Abadantaa na Dawda kaa nga iberey kul kabey ra k'a kaa Sawul kaboo ra, nga ra Dawda na baytoo woo kalimawey don ka Abadantaa saabu.

2 A nee: «Abadantaa ti ay tondoo, nda ay tondi nongoo, nda ay feerikaa.

3 Irkoy ti ay tondoo, nga ga ay ga wakkal,

‡ 21:19 21.19 Taarikey 1na 20.5ra i ga nee kaŋ Elhanan na Goliyat armaa wii kaŋ ti Lahmi.

nga ti ay koraa, nga ti hilloo kaŋ g'ay hallasi,
nga ti ay wakkalkaa, nga ti ay talfikaa.
Ay faabakaa, n'g'ay kaa boro futantey kone.

⁴ Ay ga Abadantaa cee k'a saabu,
zama a n'ay kaa agay iberey kabey ra.

⁵ Bondawey kaŋ ga wiiya n'ay daabu,
isa kaŋ boosu kaŋ ga hasaraw tee baa nga ma
koy nda agay, ay hunbur.

⁶ Alaaharaa karfey n'ay haw ka ben.
Kumsawey kaŋ ga wiiya hirrandi ya ne.

⁷ Ay binemaraa ra, ay ga Abadantaa cee,
ay ga kaati k'ay Koyoo cee,
A na haŋajer ya ne nga hugoo ra,
ay faaba ceeci kaatiroo huru haŋawey ra.

⁸ Laboo guzuguzu, a jijiri,
beenaa asaasey jijiri,
i guzuguzandi, zama Abadantaa nka futu.

⁹ Dullu no ma hun niiney ra,
nuune ga hun mijoo ra,
denji cirayyaŋ ga hun a ra.

¹⁰ A ga beenaa šiirandi ka zunbu,
duula bibi tik goo cewey cire.

¹¹ A žigi almalayka kaŋ se i ga nee šerib boŋ ka
deeši,
boro ga dii a hew fatayaŋ ga.

¹² A na kubaa tee nongu kaŋ g'a kuubi k'a bere.
A na hari beeri nda duula bibi ka nga boŋ daabu.

¹³ Gaay ga dii a jine,
denji ciray ga dii gaayoo ra.

¹⁴ Abadantaa kaatoo hun beenaa ra,
Jerantaa na nga jindoo jer.

¹⁵ A na biraw-izeyaŋ ka iberey kar k'i say,

sanda meli, i zuru ka dere.

¹⁶ Abadantaa kaatiroo ga,
nga futuroo hunsaroo na hayey kaŋ goo teekoo
cire bangandi,
aduŋŋa asaasey diyandi.

¹⁷ Irkoy goo beene,
a ga nga kaboo šerre k'ay zaa,
k'ay kaa hari beerey ra.

¹⁸ A n'ay kaa agay iberi gaabantaa ra,
k'ay kaa ay konnaykey ra kaŋyaŋ gaabey bisa ay
wanoo.

¹⁹ Ay bonaa zaaroo hane iberey kay ay jine ŋi
m'ay tangam,
amma Abadantaa kay ya ne.

²⁰ A ga koy nda agay nongu yulwante ra,
a n'ay feeri, zama a ga farhã nda agay.

²¹ Abadantaa n'ay dii ka boori ka sawa nda ay
šerretaraa,
a n'ay bana ka sawa nda ay kabe goyey
henanyanoo,

²² zama ay na Abadantaa fondawey gana,
ay mana laala k'ay boŋ moorandi ay Koyoo.

²³ Ay ga dira nga ašariyawey kul bande,
ay si nga hantumey hoo.

²⁴ Ay dira a jine nda laadirtaray,
ay n'ay boŋ hawgay zunubu ga.

²⁵ Woo maaganda se Abadantaa g'ay bana henna
ka sawa nda ay šerretaraa,
ka sawa nda ay henanyanoo a jine.

²⁶ Boro laadirante, n'ga laadirtaray cebe a se,

boro kaŋ ti boro henna, n'ga borohennataray
cebe a se.

²⁷ Boro kaŋ binoo ga henan, n'ga henanyan cebe
a se,

boro kaŋ ga šiiri, n'ga šiiriyan cebe a se.

²⁸ N'ga boro yalaafantey hallasi,
ni moŋey ga borey kaŋ ga ngi boŋ jer yeeti ganda.

²⁹ Abadantaa, ni ti ay fitillaa,
Abadantaa g'ay kubaa noo gaay.

³⁰ N'goo ay bande, ay ga sar ka gum wongu-ize
jama ga,
ay Koyoo goo ay bande, ay ga koyra cete sar ka
bisa.

³¹ Irkoy fondaa tee ka timme,
Abadantaa ŋenney ga garandi cimi.
Koray no borey kul se kaŋ ga duu a do tugudoo.

³² Zama may ti Irkoy nda man'ti Abadantaa?

May ti tondi nda man'ti ir Koyoo?

³³ Abadantaa ti ay tugudoo gaabantaa,
nga no m'ay fondaa hanse boryo.

³⁴ A g'ay cewey himandi sanda jeerey cewey,
a g'ay kayandi hodaddawey boŋ.

³⁵ A g'ay kabey waanandi wongu,
ay kabey ga alhan biraw taabu.

³⁶ N'g'ay noo ni koraa k'ay hallasi,
ni zaabey g'ay beerandi.

³⁷ N'g'ay cee diraa fondaa hayandi,
ay cewey si cabu.

³⁸ Ay g'ay iberey gaaray, ay g'i halaci.
Ay si willi kate nda ay man'i tuusu k'i benandi.

³⁹ Ay g'i wii k'i benandi pat,
i si yee ka tun,

i ga kanj ay cewey cire.

⁴⁰ N'g'ay noo gaabi wongoo se,
n'ga agay iberey taabu ay cire.

⁴¹ N'ga agay iberey zurandi ay jine,
ay g'ay konnaykey halaci.

⁴² I ga guna nongoo kul here, amma hallasikaw
sii no,

i ga Abadantaa cee, amma a s'i zaabi.

⁴³ Ay g'i tutubu k'i tee hamni sanda bolongu.

Ay g'i dur k'i taama-taama sanda laboo kanj goo
lolaa ra.

⁴⁴ N'g'ay kaa ay jamaa turantey ra,

n'g'ay danj gandawey jine,

jama kanj ay s'a bay ga huru ay hinoo cire.

⁴⁵ Alkabiila yaw borey ga ngi bonj yeeti ganda ya
ne,

haya kanj ay n'a har de no i g'a tee.

⁴⁶ Alkabiila yaw borey gaaboo ben ay jine,

i ga jijiri ka fatta ngi tugudogey ra.

⁴⁷ Albarka ma bara Abadantaa se kanj ga huna,
kanj ti ay tondoo.

Irkoy kanj ti ay hallasiroo tondoo ma jerandi.

⁴⁸ Irkoy ga agay alhakoo kaa agay iberey ra,
ka gandawey danj ay hinoo cire.

⁴⁹ A g'ay hallasi k'ay kaa agay iberey ra.

N'g'ay fur agay nkuwawey bonj

k'ay kaa boro futawey ra.

⁵⁰ Woo maaganda se, Abadantaa, ay ga albarka
danj ma ne gandawey game,

ka ni saabu nda dooni.

51 Abadantaa ga haya beeriyaŋ tee nga kokoyoo hallasiroo se.
 A ga goy nda borohennataray boraa kaŋ a n'a yon se
 a ga woo tee Dawda nda nga hayroo se hala abada.»

23

Dawda šenni kokorantey

¹ Dawda šenni kokorantey ti wey. Dawda nee:
 «Woo ti Yišay iz'aroo Dawda jindoo,
 woo ti boraa kaŋ jerandi jindoo,
 boraa kaŋ Yakuba Koyoo n'a yon,
 boraa kaŋ ga kan Izirayel se ngi m'a dan ngi dooney ra.

² Abadantaa Hundoo na šenniyaŋ dan ay ra,
 a na šenniyaŋ dan ay mijoo ra y'i har.

³ Izirayel Koyoo šelaŋ,
 Izirayel Tondoo nee ya ne:
 <Kokoyoo kaŋ ga ciiti borey se nda šerretaray,
 kaŋ ga jamaa laama nda Irkoy hunburaa,
⁴ a ga hima nda subbaahi gaayoo,
 waynaa ga fatta, duula s'a daabu.
 Nga gaayoo nda ncirni ga suboo zayandi ka hun laboo cire.>

⁵ Takaa woo da no Irkoy g'a tee ay hugoo se.
 Irkoy na amaana abadante dan agay nda nga game,
 a ga nga ašariyawey k'a dii.
 Waati kul a g'ay hallasi,
 a ga haya tee ya ne kaŋ ga kan ya ne.

⁶ Amma attabiya futukoyney kul warrandi sanda
karji

kaŋ boro s'a zaa nga kaboo ra.

⁷ Boro kaŋ ga baa nga m'a zaa,
kala a ma guuru wala yaaji bundu zaa,
i ga warrandi nuunaa ra dogoo din da ra hala i
ma tee boosu.»

Dawda wongaarey
(Taarikey 1na 11.10-47)

⁸ Dawda wongaarey maaney ne ti wey:

Yošeb-Bašebet Takemon bora, wongaari
hinza bonkoyni no. Nga no ka nga yaajoo ka
boro zangu yaaha (800) wii wongu folloku ra.

⁹ Nga banda ga, Eleyazar kaŋ ti Dodo iz'aroo,
Dodo man'ti kala Ahoya boro iz'aroo. Waatoo
kaŋ Filisti borey koy cere guna wongoo se, ka gar
Izirayel borey zuru ka koy, aru hinzaa kaŋ cindi
Dawda bande ka Filisti borey batu k'i tangam,
nga ti wongaari hinzaa din affoo. ¹⁰ A tun ka
Filisti borey kar nda takuba hala nongu kaŋ ra
kaboo kogu, a denji takubaa ga. Hanoo din
Abadantaa na Izirayel borey noo hinyan beeri.
Eleyazar banda ga, Izirayel wongu-izey cindey
mana yee kate kala ka bukawey hayey kuuna.

¹¹ Nga banda ga, Age iz'aroo Šamma no ma
kaa, Harar boro no. Waatoo woo Filisti borey
nka cere marga Lehi. Faari goo no din kaŋ ga
too nda dunguri. Kaŋ Izirayel borey zuru Filisti
borey se, ¹² Šamma koy kay faaroo din gamoo
ra ka Filisti borey tangam ka faaroo kom i ga.
Abadantaa n'i noo i ma hin ey, hinay beeri.

¹³ Hegaa waati, Dawda goo Adulam tondi horboo ra, wongu-ize bonkoyni waranzaa (30) kanj goo a bande, aru hinza i ra doo Dawda do. Woo gar Filisti borey wongu-ize jama goo Refa borey gooroo ra. ¹⁴ Dawda goo ma tugu tondi horboo ra, Filisti borey soojey gorodoo goo Betelehem koyraa ra. ¹⁵ Harijaw duu Dawda, a nee: «May no ma koy Betelehem koyraa minoo ga ka kate ya ne day hari ya hanj?» ¹⁶ Wongaari hinzaa din koy huru Filisti borey kaloo ra nda gaabi ka hari gur Betelehem koyraa minoo dayoo ga ka kate a Dawda se. Amma Dawda mana yadda k'a hanj. A n'a mun ganda k'a kaa sargari hari-hari Abadantaa se. ¹⁷ A nee: «Jam, Abadantaa, ay si woo tee, zama borey wey nka ngi hundey danj farratay ra, haroo nka tee sanda ngi kuroo.» A mana yadda ka haroo hanj. Woo ti hayaa kanj wongaari hinzaa n'a tee.

¹⁸ Žowab armaa Abišay, Seruya iz'aroo, nga ti aru hinzaa din bonkoynoo. Nga no ka nga yaajoo ka aru zangu hinza (300) wii, nga no ka duu maa boro hinzaa ra. ¹⁹ A duu maa aru hinzaa ra. Nga ti ngi jineboraa, amma woo kul aru hinzaa din kanj maaney jin ka harandi, nga maanoo mana too wey din wanoo.

²⁰ Yehoyada iz'aroo Benaya mo man'ti kala wongaari, a na haya booboyanj tee. Kabsel boro no. Nga no ka Mowab gandaa wongaari hinkaa wii. Hargu beeri zaari hane nga no ka zunbu day ra ka ganjihayla wii a ra. ²¹ Nga no mo ka Misira boro wii kanj kuuyanoo ti kayfi. Yaaji bara Misira bora kaboo ra, amma Benaya, bundu

bara a kone. A koy Misira boraa yaaĵoo taa a kone k'a wii nda yaaji follokaa. ²² Wey ti hayey kaŋ Yehoyada iz'aroo Benaya n'i tee. A hanse ka duu maa wongaari hinzaa ra. ²³ Aru waranzaa (30) din ra, nga no ka duu maa ka bisa i kul, amma wongaari hinzaa din kaŋ maapey jin ka harandi, a mana duu maa ka toor'ey. Dawda n'a tee nga lakkalkaw maanawey jineboraa.

²⁴ Aru waranzaa (30) din ti Žowab armaa Asayel, nda Dodo iz'aroo Elhanan kaŋ ti Betelehem boraa, ²⁵ nda Šamma, Harod boraa, nda Elika, Harod boraa, ²⁶ nda Heles, Palti boraa, nda Ira, Ikeš, Tekowa boraa iz'aroo, ²⁷ nda Abiyezer, Anatot boraa, nda Mebunay, Huša boraa, ²⁸ nda Salmon, Ahoya boraa, nda Maharay, Netofa boraa, ²⁹ nda Netofa boraa Bana iz'aroo Heleb, nda Ribay iz'aroo Ittay, Gibeya koyraa kaŋ ti Benžameŋ borey gandaa wane, ³⁰ nda Benaya, Piraton boraa, nda Hiday, Gaš gooroo boraa, ³¹ nda Abi-Albon, Ganganoo gandaa boraa, nda Azmawet, Barhum boraa, ³² nda Eliyaba, Šalbon boraa, Yašeŋ iz'arey ra, Žonatan, ³³ nda Šamma, Harar boraa, nda Šarar iz'aroo Ahiyam, Arar boraa, ³⁴ nda Ahasbay iz'aroo Elifelet kaŋ ti Makat boraa iz'aru, nda Ahitofel iz'aroo Eliyam, Gilo boraa, ³⁵ nda Hesray, Karmel boraa, nda Paray, Arbi boraa, ³⁶ nda Natan iz'aroo Yigal, Soba boraa, nda Bani, Gad boraa, ³⁷ nda Selek, Amon boraa, nda Naharay, Berot boraa kaŋ ti Žowab, Seruya iz'aroo wongu jinawey zaakaa, ³⁸ nda Ira, Yitri boraa, nda Gareb, Yitri boraa, ³⁹ nda Uri, Heti boraa. I kul cere ra ti boro

waranza cindi iyye (37).

24

Dawda na Izirayel jamaa kabuyanoo tee (Taarikey 1na 21.1-6)

¹ Woo banda ga, Abadantaa yee koyne ka futu Izirayel borey ga. A na Dawda tusa a ma albasi tee i se, a nee Dawda se: «Koy Izirayel nda Žuda borey kabu.» ² Woo gar Žowab kaŋ ti wongu-izey jineboraa, a goo kokoyoo jere, kokoyoo nee Žowab se: «Ay g’a wiri ni ga, dira ka koy Izirayel alkabiilawey kul ra, k’a dii za Dan ka koy hala Ber-Šeba, war ma borey kabu, hala ya hin ka jamaa hinnaa bay.» ³ Žowab nee kokoyoo se: «Abadantaa, ni Koyoo ma jamaa boobandi cee zangu (100) ka bisa hõ hinnaa, hala ay koyoo, ay kokoyoo moyey ma dii a. Amma macin se n’ga baa ma woo tee?»

⁴ Amma kokoyoo šelaŋ ka Žowab nda wongu-izey jineborey cindey šennoo kaa. Takaa din da Žowab nda wongu-izey jineborey hun kokoyoo do ka koy Izirayel jamaa kabu. ⁵ I na Žurdeŋ isaa deŋ ka koy ngi kaloo cin Aroyer koyraa ra kaŋ goo Gad gooroo gamoo here Yazer jere.

⁶ Woo banda ga, i huru Galad, ka bisa ka koy Heti borey gandaa ra hala Kadeš ka koy too Dan-Yan nda Sidon laamaa here. ⁷ Woo banda ga, i koy Tir koyraa ra kaŋ cete g’a kuubi, ka koy Hewi borey nda Kanaŋ borey koyrawey kul ra. Benantaa ga, i koy Žuda gurmaa here, Ber-Šeba.

⁸ Takaa woo nda i na gandaa kul dira. Handu

yagga nda jirbi waranka (20) banda ga, i willi kate Žerizalem. ⁹ Žowab na borey hinnaa kaŋ duwandi kabuyanoo ra har kokoyoo se. Asaja zenber zangu yaaha (800.000) kaŋ too wongu bara Izirayel ra. Žuda arey hinnaa man'ti kala zenber zangu guu (500.000).

*Irkoy na Dawda goy futaa alhakoo kaa a ra
(Taarikey 1na 21.7-17)*

¹⁰ Jamaa kabuyanoo banda ga, Dawda binoo n'a zarabi. Dawda nee Abadantaa se: «Ay na zunubu beeri tee kaŋ ay na woo tee. Sohõ Abadantaa, ay g'a wiri ni ga, ay layboo yaafa kaŋ agay, ni tamoo n'a tee, zama lakkal jaŋay beeri goy ti woo kaŋ ay n'a tee.» ¹¹ Dawda tun suba subbaahoo ra, Abadantaa na šenni har annabi Gad se kaŋ ti Dawda gunandikaa ka nee: ¹² «Koy nee Dawda se kaŋ hayaa ne kaŋ Abadantaa n'a har. Abadantaa nee: <Ay ga haya futu hinza dan ni jine, ma affoo suuba i ra, woo kaŋ n'n'a suuba, ay g'a tee ma ne.»»

¹³ Gad koy Dawda do ka alhabaroo har a se ka nee: «N'baa jiiri iyye heray ma tee ni gandaa ga, wala ni iberey ma war gaaray, war ga zuru i jine handu hinza, wala jirbi hinza wirci laala kaŋ ga bere ma war gandaa kar? Aywa, sohõ miile, ma affoo suuba hala ya koy a har bora a kaŋ n'ay sanba se.» ¹⁴ Dawda na Gad zaabi ka nee: «Ay goo binemarayyan beeri ra. He, ay ga wiri ni ga, ir ma kaŋ Abadantaa kaboo ra, zama nga tamallawey ga boobo. Amma ya si kaŋ adamizey kabey ra.»

¹⁵ Abadantaa na wirci laala kaŋ ga bere zu-
mandi Izirayel gandaa ga za subbaahi ka koy
hala waatoo kaŋ kayandi ga. Ka hun Dan ka
koy Ber-Šeba, aru boro zenber wooye (70.000) ka
buu jamaa ra. ¹⁶ Waatoo kaŋ almalaykaa na nga
kaboo šerre Žerizalem ga k'a halaci, Abadantaa
nimsi nda halaciyanoo woo. A nee almalaykaa
kaŋ ga halaciroo tee jamaa ra se: «A wasa, soho
ni kaboo ma kay.» Woo gar almalaykaa sii kala
Žebus bora Arawna taasu kar ganganoo jere.

¹⁷ Waatoo kaŋ Dawda dii almalaykaa kaŋ
ga jamaa kar, a šelaŋ Abadantaa se ka nee:
«Abadantaa, agay no ka zunubu tee, agay ka
haya tee kaŋ si teendi. Boro yalaafantey wey,
macin no i n'a tee? Ay g'a wiri ni ga, agay nda
ay hugoo kar.»

*Dawda na sargari tonadoo cin Abadantaa se
(Taarikey 1na 21.18-26)*

¹⁸ Hanoo din, annabi Gad koy Dawda do ka nee
a se: «Žigi ka koy Žebus bora Arawna taasu kar
ganganoo ra, ma sargari tonadoo cin Abadantaa
se.» ¹⁹ Dawda žigi ka koy no din ka Abadantaa
yaamaroo tee sanda takaa kaŋ nda Gad n'a har a
se. ²⁰ Arawna na ganda guna, de a ga dii kokoyoo
nda nga borey goo ma kaa nga do. Arawna
fatta ka nga ndumoo sinji laboo ra ka gunguma
kokoyoo jine. ²¹ Arawna nee: «Macin se ay
koyoo, ay kokoyoo ga kaa nga tamoo do?» Dawda
nee: «Ya nka kaa ka ni taasu kar ganganoo
day ka sargari tonadoo cin Abadantaa se hala
albalaawoo kaŋ goo ma jamaa kar ma kay.»

²² Arawna na Dawda zaabi ka nee: «Ay koyoo, ay kokoyoo, nongoo zaa, ma sargari kukurante kaa kaŋ n'baa. Hawey ne sargari kukurante se, taasu kar bundey nda bundey kaŋ ga hawey ga hawa ne, m'i tee tuuri. ²³ He kokoyoo, agay Arawna g'a kul noo kokoyoo se.» Arawna yee ka nee kokoyoo se: «Abadantaa, ni Koyoo ma ni sargaroo taa.» ²⁴ Amma kokoyoo nee Arawna se: «Kalaa, kalaa, ay ga nga hayoo bana ma ne k'a day ni ga. Ay si sargari kukurante kaa Abadantaa se kaŋ mana tun ay ga haya kull!» Dawda na taasu kar ganganoo nda hawey day nda nzorfu kaaray tamma boŋ woyguu (50).

²⁵ Dawda na sargari tonadoo cin Abadantaa se no din, a na sargari kukuranteyan nda alaafiya teendi sargariyan kaa. Abadantaa na nga ŋaarayroo taa gandaa maaganda se ka bonaa kayandi k'a moorandi Izirayel ga.

Songhai de Gao

Songhay, Koyraboro Senni: Songhai de Gao (Bible)

copyright © 2019 Wycliffe Bible Translators, Inc. and BFP Velberter Mission

Language: Songhai de Gao

Contributor: BFP Velberter Mission

All rights reserved.

2020-11-18

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 22 Feb 2024 from source files dated 29 Jan 2022

593ebd0d-f3c5-5f89-8599-37209ac56328